

VUOSIKERTOMUS 2012

Abilis-säätiö
Tukea kehitysmaiden vammaisille

VUOSIKERTOMUS 2012	3
Yhteenveto	3
1. Johdanto.....	4
2. Rahoituskauden toiminta.....	4
A. Hankerahoitus.....	4
2.1. Hakemukset ja myönnetyt rahoitukset.....	4
2.2. Projektien jakautuminen alueittain ja toimijoittain.....	6
2.3. Projektien jakautuminen eri toiminta-alueisiin	7
B. Kumppanuusohjelma	9
2.4. Säätiön kumppanuusohjelma ja sen toimintaperiaatteet.....	9
2.5. Kumppanuusmaat ja -sopimukset	9
2.5.1. Intia – Mobility India.....	10
2.5.2. Uganda – NUDIPU	11
2.5.3. Kazakstan – AGOI.....	11
2.5.4. Tansania – ICD	12
2.5.5. Etiopia – ECDD	12
2.5.6. Mosambik – Handicap International.....	12
2.5.7. Kambodzha – CDPO	13
2.5.8. Tadžikistan – ISHTIROK.....	13
2.5.9. Kirgisia – Ravenstvo.....	14
2.5.10. Nepal – NFDN	14
2.5.11. Somalimaa - SNDF.....	14
2.5.12. Bangladesh - Erytisjärjestelyt.....	15
2.6. Kumppaniyhteistyön vahvistaminen ja laajentaminen.....	15
2.6.1. Kumppaniyhteistyöselvitys.....	16
2.6.2. Kumppaniseminaari ja sen anti.....	16
2.6.3. Kumppanijärjestöjen koulutus seurantamatkojen yhteydessä	18
2.6.4. Uusia kumppanimaita	18
C. Tiedotustoiminta.....	19
D. Hankevalmistelu- ja seuranta	20
2.7. Hankevalmistelu.....	20
2.8. Projektien seuranta ja arviointi	20
2.9. Projektien tuloksia ja toiminnan vaikutuksia.....	23
2.10. Säätiön toiminta suhteessa YK:n vuosituhattavoitteisiin	30
2.11. Säätiön toiminta suhteessa läpileikkaaviin tavoitteisiin	31
2.12. Laatutyö ja toiminnan kehittäminen	31
E. Hallinto.....	34
2.13. Säätiön hallitus.....	34
2.14. Säätiön kehitysyhteistyöstä vastaava henkilöstö	35
2.15. Säätiön talous	35
2.16. Säätiön toimitilat.....	37
3. Yhteistyöverkostot ja muu toiminta	37
3.1. Kansainvälinen verkostoituminen	37
3.2. Säätiöiden välinen yhteistyö	38
4. Arvio vuodesta 2012 ja tulevaisuuden suuntaviivoja	39
Liitteet	40

VUOSIKERTOMUS 2012

Yhteenveto

Abilis-säätiö rahoittaa projekteja, joiden tarkoituksena on parantaa kehitysmaiden vammaisten henkilöiden kykyä vaikuttaa oman elämänsä laatuun. Vuoden 2012 aikana säätiö käsitteli yli 400 hakemusta, joista se hyväksyi rahoitettavaksi 134. Yhteensä 265 hakemusta hylättiin. Säätiön avoimen hakumenettelyn takia käynnissä olleiden hankkeiden lukumäärä vaihtelee. Vuonna 2012 oli käynnissä keskimäärin 250 hanketta kerrallaan. Avustusten koko vaihteli 1783 – 24 441 euron välillä. Keskimääräinen avustuksen koko oli 7 923 euroa. Eniten säätiön rahoituksella toteutettiin köyhyyden vähentämiseen ja toimeentulon hankintaan liittyviä projekteja, joita oli yli puolet (54 %) kaikista hankkeista. Eniten säätiö tuki vammaisjärjestöjä, joissa eri vammairyhmät olivat edustettuina (60 %). Hakemuksia tuli eniten Afrikasta (51 %), mutta Aasian osuus on viime vuosina kasvanut ja sen osuus vuonna 2012 oli jo 46 %. Säätiön rahoituksesta ohjautui kaikista köyhimpiin maihin noin 80 %. Säätiön rahoitustoiminta vastaa täten selkeästi sen alkuperäistä tarkoitusta ja tuo lisäarvoa suomalaisen kehitysyhteistyön tavoitteeseen saavuttaa heikoimmassa asemassa olevat väestöryhmät.

Vuoden 2012 toiminnassa nousivat esille selkeästi neljä pääteemaa: kumppaniyhteistyö ja sen kehittäminen, Mekongin alueellisen toiminnan valmistelu, säätiön ihmisoikeusperustaisen toiminnan kuvaus ja arviointityön käynnistyminen. Kumppaniyhteistyötä arviointiin erillisellä kyselyllä ja sen tuloksia ja suosituksia hyödynnettiin syksyllä pidetyssä kumppaniseminaarissa, mutta myös kehittämistyössä vuoden aikana. Uusi kumppaniyhteistyö aloitettiin Somalimaassa kesäkuussa ja kapasiteettiarvio kumppanijärjestön löytymiseksi Sambiassa toteutettiin lokamarraskuussa. Mekongin alueelle tehtiin kaksi erillistä valmistelumatkaa, joiden aikana tavattiin keskeisiä yhteistyötahoja ja luotiin kontakteja maiden viranomaisiin ja vammaisjärjestöihin. Toiminnan käynnistämiseen haettiin rahoitusta osana säätiön tuenkäyttösuunnitelmaa vuosille 2013–2015. Myös mahdollisia muita rahoituslähteitä etsittiin. Kevätkaudella säätiö kirjasi olemassaoloon ja toimintaansa kuvaavan ihmisoikeusperustaisen lähestymistavan erilliseksi asiakirjaksi. Ihmisoikeusperustaisesta toiminnasta keskusteltiin muiden alan toimijoiden kanssa ja se nähtiin tärkeäksi linja-asiakirjaksi myös säätiön rahoitushakemuksessa, joka toimitettiin ulkoasianministeriölle elokuussa 2012. Päättyneiden hankkeiden analyysi ja evaluaatiohaastattelut Ugandassa ja Intiassa rahoitettuihin projekteihin käynnistivät arviointityön, jonka tavoitteena on luoda systemaattinen ja tarkoituksenmukainen menetelmä tulosten ja vaikutusten mittaamiseen.

Abilis-säätiö järjesti osana hankehallinnon alaista kumppanuusohjelmaa kumppanitapaamisen, johon osallistui edustaja 11 kumppanijärjestöstä. Viikon mittaisen tapaamisen aikana keskusteltiin kumppaniyhteistyön toteutuksesta, haasteista ja onnistumisista. Samoin vieraat pääsivät tapaamaan sekä ulkoasianministeriön, säätiön hallituksen että suomalaisten vammaisjärjestöjen edustajia. Kumppaniseminaarista on koottu erillinen raportti, joka on luovutettu ulkoasiainministeriölle.

Vuoden alkupuolella Abilis-säätiö muutti sisarsäätiöiden ja FIDIDA ry kanssa uusiin toimitiloihin Helsingin Sörnäisiin. Abilis-säätiö osallistui FIDIDAn hallinnoiman Vammaiskumppanuusohjelman (VKO) kehittämiseen ja väliarviointiin sekä jatkoi läheistä yhteistyötä sisarsäätiöiden kanssa. Yhteistyö ulkoasiainministeriön eri yksiköiden kanssa jatkui aktiivisena. Erityisesti Laajemman Euroopan aloite – puiteohjelman alla toteutettava ”Equal Before the Law – Access to Justice” – alaohjelman suunnitteluun säätiö antoi oman panostuksensa. Syys-lokakuussa säätiö valmisteli erillisen tehtävän ja rahoitushakemuksen kehitysyhteistyön vammaisasioiden asiantuntijuutta ja vammaisoikeusdiplomatiaa koskien kehitysministerin kanslian pyynnöstä. Säätiön perustajan Kalle Könkkölän tekemä kauaskantoinen diplomatiatyö saa virallisen tuen ja rahoituksen vuosina 2013–2015, kun säätiö toteuttaa laaja-alaista tehtäväänsä lisääntyneen vuosittaisen valtion tuen avulla. Uusi 3-vuotinen valtioneuvoston päätös on yhteensä 8,4 M€.

1. Johdanto

Abilis – säätiö on suomalaisten vammaisten perustama järjestö, jonka tarkoituksena on edistää eri tavoin vammaisten ihmisten omaa toimintaa, ihmisoikeuksia, yhdenvertaisuutta ja itsenäisen elämän mahdollisuuksia kehitysmaissa sekä Itä-Euroopassa. Säätiö perustettiin vuonna 1998. Rahoitustoimintaa säätiö on harjoittanut vuodesta 1999 alkaen.

Abilis rahoittaa pieniä, luotettavia ja laadukkaita hankkeita, jotka ovat vammaisten ihmisten suunnitteleimia ja toteuttamia. Abilis -säätiö tukee vain vammaisten omaa toimintaa ja pitää erityisen tärkeänä, että tuen vastaanottajaorganisaatiossa vammaiset henkilöt ovat itse merkittävässä asemassa. Näin Abiloksen rahoitus on vaikuttavaa ja edistää vammaisten henkilöiden voimaantumista, osallistumista ja yhteiskunnallista asemaa. Rahoitusta myönnetään ruohonjuuritason järjestöille hankkeisiin, joiden suuruus vaihtelee 500 – 20.000 euroa.

Säätiön toiminnan lisäarvo on siinä, että se tavoittaa kehitysmaissa merkittävän vähemmistöryhmän ja auttaa heitä työskentelemään omien ihmisoikeuksiensa puolesta tavoilla, joihin muut kehitysyhteistyön tukimuodot eivät pysty. Rahoitustoiminnan tärkein kohderyhmä on ruohonjuuritason vammaisjärjestöt. Keskeinen elementti toiminnassa on se, että Etelän järjestöt ovat itse vastuussa hankkeiden toteutuksesta ja hallinnosta, mukaan lukien taloushallinto. Tämä vahvistaa kehitysmaiden vammaisten ja heidän järjestöjensä osaamista ja antaa heille mahdollisuuden oppia projekti- ja yleishallinnon käytäntöjä. Säätiön toiminnan tavoite, kansalaisyhteiskunnan vahvistaminen alhaalta ylöspäin, toteutuu rahoitustoiminnan kautta.

Vuoden 2012 toiminta jatkoi säätiön rahoitustoimintaa alkuperäisen toiminta-ajatuksen ja vuodelle 2012 vahvistetun toimintasuunnitelman pohjalta. Säätiö käytti tehokkaasti saamansa valtion tuen ja panosti toimintansa laatuun. Vuoden aikana toteutetut toimenpiteet on kirjattu tämän raportin seuraaviin lukuihin.

2. Rahoituskauden toiminta

A. Hankerahoitus

Säätiöllä on avoin haku, johon kehitysmaiden järjestöt voivat lähettää hakemuksia ympäri vuoden. Rahoituspäätökset tehdään saapuneiden hakemusten ja rahoituskriteereiden perusteella. Rahoituksesta pyritään ohjaamaan 70 % säätiön kumppanimaihin.

Vuoden 2012 aikana säätiön rahoituksella oli meneillään keskimäärin 250 hanketta. Luku vaihteli vuoden aikana, koska osa projekteista alkoi ja päättyi saman vuoden aikana ja samanaikaisesti uusia, pidempikestoisia projekteja käynnistyi ja/tai päättyi. Yhteensä vuoden aikana käynnissä oli 374 hanketta.

2.1. Hakemukset ja myönnetyt rahoitukset

Säätiö sai noin 1800 suoraa yhteydenottoa vuoden aikana. Eniten yhteydenottoja tuli Nepalista, Kirgisiasta, Bangladeshista, Pakistanista, Intiasta, Nigeriasta ja Kongosta (Kinshasa). Valtaosa näistä yhteydenotoista ei johtanut hakemuskäsittelyyn, koska yhteydenotot eivät tulleet vammaisjärjestöiltä. Potentiaalisille hakijajärjestöille lähetettiin säätiön hakulomake ja -ohjeet. Mikäli yhteydenotto tuli säätiön kumppanimaasta, ohjattiin järjestö yhteistyöhön kumppanijärjestön kanssa.

Vuonna 2012 säätiön toimistolla käsiteltiin noin 450 hakemusta. Näistä 134 hyväksyttiin rahoitettaviksi ja 265 hakemusta hylättiin. Loput hakemukset jäivät odottamaan tulevaa käsittelyä

vuoden 2013 puolella. Taulukko 1. antaa vertailevaa tietoa hyväksytyjen ja hylättyjen hakemusten määrästä viimeisen viiden vuoden aikana.

Käsitellyt hakemukset/ vuosi	2008	%	2009	%	2010	%	2011	%	2012	%
Hyväksytty	134	45	114	39	123	41	135	38	134	34
Hylätty	161	55	178	61	178	59	223	62	265	66
YHTEENSÄ	295	100	292	100	301	100	358	100	399	100

Taulukko 1. Hyväksytyt ja hylätyt hakemukset vuosina 2008–2012.

Kumppanijärjestöt lähettivät vuonna 2012 keskimäärin 20–100 Abilisen hakemuskaavaketta projektirahoituksesta kiinnostuneille järjestöille, käsittelivät 10–20 uutta hakemusta¹ sekä antoivat ohjausta ja koulutusta 20 – 30 paikalliselle vammaisjärjestölle. Tämän lisäksi he vastasivat tiedusteluihin ja opastivat puhelimitse ja sähköpostitse (yhteydenottojen lukumäärä vaihteli maittain, jopa yli 2000 kontaktia vuodessa).

Myönteisen rahoituspäätöksen saaneista hakemuksista pieniä avustuksia (budjetti 2500 euroa tai alle) oli 24, perinteisiä avustuksia (budjetti 2501 – 10 000 euroa) 92 ja erityisavustuksia (budjetti yli 10 001 euroa) 18 kappaletta. Keskimääräisen avustuksen koko vuonna 2012 oli 7 923 euroa (vaihteluväli 1 783 - 24 441 euroa). Pienten hankkeiden avustukset vaihtelivat 1 783 – 2500 euron välillä, keskimääräinen tuen koko oli noin 2282 euroa. Jos pienet hankkeet jätetään huomiotta, on keskimääräinen myönnön suuruus 9 154 euroa. Avustusten koko on pysynyt suurin piirtein samana viimeisten vuosien aikana (taulukko 2.). Pienten projektin suuruus on jonkin verran noussut, kun niiden käyttöaste säätiön rahoitusmekanismina on vakiintunut.

Keskimääräinen myöntö / Vuosi	2010	2011	2012
Keskimääräinen myöntö €	8320	7897	7923
Keskimääräinen myöntö, kun budjetti 2501€ tai yli	9400	9462	9154
Keskimääräinen myöntö, kun budjetti 2500€ tai alle	1120	2269	2282

Taulukko 2. Keskimääräiset myönnöt (€) vuosina 2010–2012.

Pieniä avustuksia ryhdyttiin myöntämään vuonna 2010 vain valituissa kumppanimaissa, pilotinomaisesti. Vuoden 2011 aikana niiden käyttöä laajennettiin ja rahoitusmekanismien toimivuutta arvioitiin. Vuonna 2012 pienestä tuesta tehtiin yksi Abilis-säätiön rahoitusmekanismi, 3-asteisessa rahoitusjärjestelmässä². Pieniä tukia ryhdyttiin myöntämään myös kumppanimaiden ulkopuolelle niissä tapauksissa, että tarve tämänkaltaiselle rahoitukselle oli ilmeinen. Tavoitteena on, että tulevina vuosina monissa Afrikan ja Aasian köyhissä maissa, ruohonjuuritason ryhmät aloittaisivat toimintansa nimenomaan pienellä rahoituksella, joka vastaa aloittelevan järjestön hallinnollista kapasiteettia.

Hankkeiden hyväksymisprosentti vuonna 2012 oli 34. Se on alhaisin viiteen vuoteen. Se heijastaa säätiölle saapuvien hakemusten lukumäärää, mutta myös hakemusten laatua. Koska vuosittain noin 70 % hakemuksista tulee kumppanimaista, ovat hakemukset laadultaan parempia kuin ilman ohjausta ja tukea laaditut. Kumppanimaissa Abilis Fasilitaattori ohjaa ja tukee hakijajärjestöä, jotta hakemus täyttää Abilis-säätiön kriteerit. Heikot hakemukset ja epärealistiset projekti-ideat jäävät

¹ Abilis-säätiön Kumppanuusohjelman mukaisesti hakemus käsitellään seurantaryhmässä (Abilis Review Board, ARB).

² Rahoitusmekanismi sisältää 3 osaa: 1) Fast Track Smalla grants, Pienet avustukset, Budjetti 2500 € tai alle, 2) Regular Grants, Perinteiset avustukset, Budjetti 2501 – 10 000 €, 3) Special Grants, Erityisavustukset, Budjetti 10 001€ tai yli.

kumppanimaihin ilman, että ne rekisteröidään säätiön toimistolla tai kuormittavat henkilöstöä. Vuonna 2012 säätiö joutui hylkäämään sellaisiakin hakemuksia, joiden joukossa olisi voinut olla toteuttamiskelpoisia toimintoja. Hylkäyspäätös jouduttiin tekemään taloudellisten resurssien rajallisuuden takia.

Säätiön suhteellisen korkea hyväksymisprosentti selittyy säätiön kumppanuusohjelmalla. Useat kumppanijärjestöt karsivat heikot hakemukset pois tai fasilitoivat hakemuksia niin kauan, että hakemus on valmis lähetettäväksi Abiliksele. Käytännöksi on siten vakiintunut useissa kumppanimaissa se, että puutteellisia hakemuksia ei lähetetä Abilis-säätiölle, vaan ne joko palautetaan hakijajärjestölle jatkotyöstettäväksi tai kumppanijärjestön edustaja opastaa konkreettisesti projektin suunnittelussa ja hakemuksen laatimisessa. Heikkojen ja puutteellisten hakemusten kokonaismäärästä säätiöllä ei ole täysin kattavaa tietoa, mutta yksittäisten kumppanimaitten osalta lukumäärä vaihtelee vuositasona 10–30 hakemuksen välillä.

2.2. Projektien jakautuminen alueittain ja toimijoittain

Uusia hakemuksia saapui Afrikasta, Aasiasta ja Latinalaisesta Amerikasta. Uusia rahoituksia myönnettiin eniten Afrikkaan (69 hanketta, 51 %). Afrikan maista Etiopia, Mosambik ja Somalimaa olivat suurimpia tuensaajia (11–14 uutta projektia per maa)³. Aasian maiden osuus kasvoi vuonna 2012 entisestään ja oli noin 46 % (61 hanketta). Aasian maista Nepalissa käynnistyi 12 uutta projektia⁴ ja vastaavasti Keski-Aasian maista Kirgisiassa ja Tadžikistanissa 10 uutta projektia kummassakin⁵. Hakemusten määrä Latinalaisen Amerikan maista pieneni ollen noin 3 % kaikista myönnettyistä rahoituksista (4 uutta hanketta). Itä-Euroopan maissa säätiön rahoituksella ei vuonna 2012 käynnistynyt uusia hankkeita.

Strategian mukaisesti tavoitteena on ohjata noin 70 % rahoituksesta kumppanimaihin. Vuonna 2012 tämä tavoite täyttyi selkeästi, sillä uusista projekteista 77 %⁶ käynnistyi kumppanimaissa. Säätiön rahoitusta pystyttiin täten ohjaamaan painopistealueille.

Säätiön rahoittamista uusista projekteista 62 % sijoittui vuonna 2012 maailman köyhimpiin maihin (Least Developed Countries, DAC List of ODA Recipients). Jos huomioidaan laajemmin kaikista köyhimmät maailman maat (Least Developed & Other Low Income Countries) on säätiön rahoittamista projekteista yli 80 % näissä maissa. Säätiön rahoitustoiminta kohdistuu näin ollen kaikista haavoittuvaisimpien kansalaisten (most vulnerable groups) tukemiseen maailman köyhimmissä maissa. Säätiön kanavoima tuki kohdistui niin ikään Suomen kehityspoliittisen toimenpideohjelman mukaisiin hauraisiin maihin. Abilis-säätiön myöntämästä rahoituksesta kohdistui 43 % (57 uutta projektia) vammaisjärjestöille, jotka toimivat Suomen virallisissa yhteistyömaissa⁷.

Abilis – säätiön rahoitus kohdistuu valtaosaltaan sellaisille ruohonjuuritason vammaisjärjestöille, jotka toimivat pääkaupunkien ulkopuolella. Vuonna 2012 käynnistyneistä hankkeista toteutetaan maaseutuolosuhteissa noin 70 %. Lukumäärä on säilynyt lähes ennallaan viimeisten vuosien ajan. Yli puolet (52 %) tukea saaneista vammaisjärjestöistä oli aloittelevia toimijoita, joilla oli virallinen rekisteröinti tehty, mutta ei aiempaa kokemusta tilintarkastuksesta. Muutamia (5 %) pieniä, aloittelevia ruohonjuuritason ryhmiä säätiö tuki isomman järjestön kautta.

Säätiön tuen piiriin kuuluvat kaikki vammaisjärjestöt riippumatta siitä, mitä vammaryhmää järjestö edustaa. Kehitysmaissa suurin ryhmä ovat liikkumisvammaiset ihmiset, mutta paljon on paikallisia vammaisjärjestöjä, joiden jäsenenä on eri tavoin vammaisia henkilöitä. Abilis-säätiön toimintaideaan tämä soveltuu hyvin, koska säätiö tukee mielellään sellaisia ryhmiä, joissa näkö-,

³ Euromääräinen tuki maittain: Etiopia: 68 212 €, Mosambik: 68 952 €, Somalimaa: 126 258€.

⁴ Euromääräinen tuki nepalilaisille vammaisjärjestöille yhteensä 74 865 €.

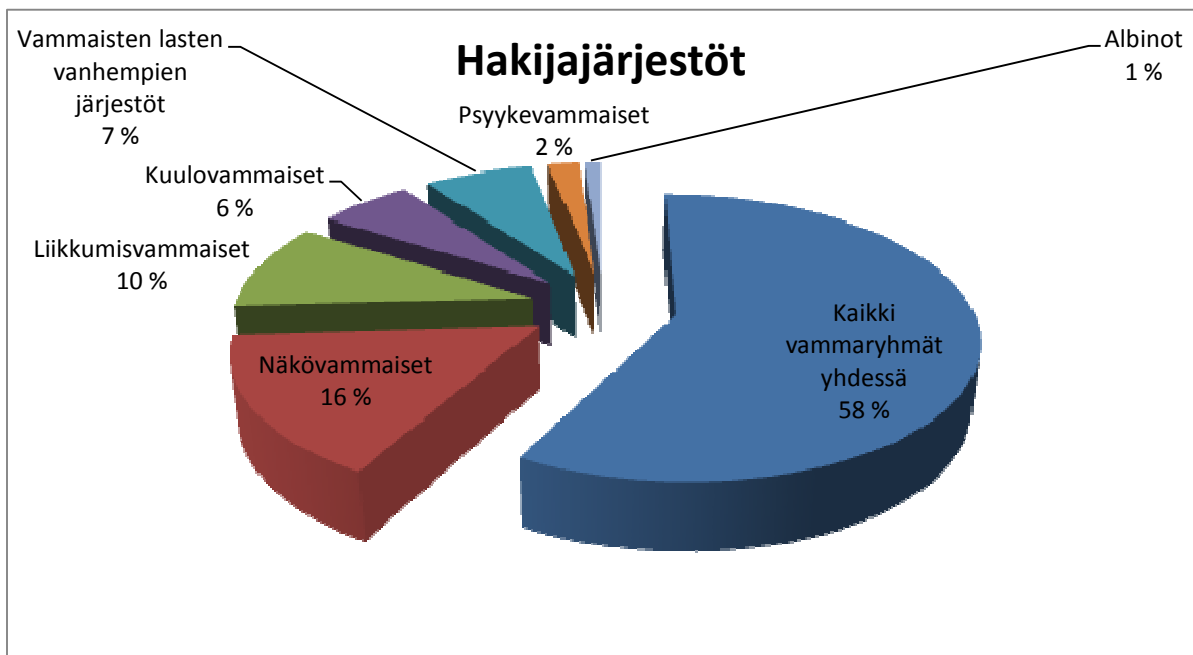
⁵ Euromääräinen tuki Kirgisian vammaisjärjestöille: 72 924 € ja Tadžikistanin vammaisjärjestöille: 104 231 €.

⁶ Kumppanimaihin myönnetty euromääräinen tuki: 761 447 €, mikä on 72 % koko vuoden uusista rahoituspäätöksistä.

⁷ Suomen viralliset yhteistyömaat: Etiopia, Kenia, Nepal, Mosambik, Tansania, Sambia, Vietnam ja Nicaragua.

kuulo- ja liikkumisvammaiset sekä muut vammaisryhmät toimivat yhdessä. Vuonna 2012 noin 58 % hakijajärjestöistä edusti tällaista yhteistyöryhmää.

Vuosittain vaihtelua on jonkin verran siinä, missä määrin liikkumis-, kuulo- ja näkövammaisten järjestöt ovat hakeneet rahoitusta Abillis-säätiöltä. Vuonna 2012 sokeiden ja näkövammaisten järjestöjen osuus oli suurin, noin 16 %. Vastaavasti liikkumisvammaisten järjestöjen osuus hakijoista oli noin 10 % ja kuulovammaisten järjestöjen osuus 6 %. Vammaisten lasten vanhempien järjestöille tukea myönnettiin aiempia vuosia enemmän. Sen osuus oli noin 7 %. Säätiö saa vuosittain joitakin hakemuksia psyykevammaisten ja albinoiden perustamilta järjestöiltä. Vuonna 2012 säätiö myönsi rahoitusta sekä kahdelle mielenterveyskuntoutujien että albinoiden järjestön toteuttamalle hankkeelle. Eri vammaisjärjestöjen suhteellinen osuus hankkeiden toteuttajina vuonna 2012 alkaneissa hankkeissa on kuvattu kuviossa 1.

Kuvio 1. Eri vammaisjärjestöjen suhteellinen osuus vuonna 2012 alkaneissa hankkeissa.

2.3. Projektien jakautuminen eri toiminta-alueisiin

Abilis-säätiön rahoitustoiminnan painopisteenä ovat voimassa olevan strategian (2010–2015) mukaisesti seuraavat temaattiset painopistealueet:

- Vammaisten ihmisoikeudet ja edunvalvonta
- YK:n ihmisoikeussopimus ja siitä tiedottaminen
- Vammaisten ihmisten itsenäinen toimeentulon hankinta
- Vammaisten ihmisten itsenäinen elämä ja voimaantuminen
- Vammaisten tyttöjen ja naisten asema, koulutus ja toimeentulon hankinta
- Vammaisten lasten asema ja elinolosuhteet

Vuonna 2012 kaikki säätiön rahoituspäätökset tukivat jollakin tavoin vammaisten henkilöiden ihmisoikeuksien edistämistä ja toteutumista, osallistumismahdollisuuksien kohentamista, voimaantumista ja itsenäistä elämää.

Abilis-säätiön rahoittamat projektit voidaan jakaa toiminnallisiin ryhmiin (hanketyypit), joskin useissa projekteissa toteutetaan monia eri toimintoja rinnakkain ja jaottelu on keinotekoisia. Esimerkiksi valtaosa köyhyyden vähentämishankkeista sisältää myös ammattikoulutusta (lyhytkurssit) ja toimeentulohankintaa. Epävirallisen ammatillisen koulutuksen kautta vammaiset ihmiset oppivat perustaitoja (karjanhoito-, ompelu- ja puusepän taidot, IT -taidot jne.) ja koulutukseen sisällytetään liiketoimintaa tukeva osio, jotta työllistyminen koulutuksen jälkeen olisi mahdollista.

Eniten säätiö rahoittaa toimeentulon hankintaan liittyviä projekteja. Monissa maissa jäsenet arvostavat eniten hankkeita, jotka tuovat konkreettisia muutoksia heidän elämäänsä. Tästä syystä Etelän järjestöt suunnittelevat hankkeita, joiden päätavoitteena on köyhyyden vähentäminen erilaisten tulohankintatapojen avulla. Vammaisten omat pienyritykset voidaan nähdä myös vaikuttamistyönä, kun yhteisö näkee, että vammaiset uskaltavat ja pystyvät tuottavaan työhön ja oman toimeentulonsa hankkimiseen.

Vuonna 2012 reilusti yli puolet (60 %) käynnistyneistä hankkeista liittyi suoraan köyhyyden vähentämiseen (työllistymiseen, ruokaturvaan). Noin kolmanneksessa projekteista osallistujille tarjottiin ensin ammatillista koulutusta ja hankittiin materiaalia varsinaisen toimeentulon hankinnan käynnistämiseen. Tuen käyttö vaihteli karjan ja maatalouskoneiden, ompelutarvikkeiden ja -koneiden hankkimisesta toimisto- ja tietotekniikkapalveluiden tarjoamiseen. Noin puolet kaikista tulohankintaprojekteista oli maataloushankkeita, jotka paransivat vammaisten ihmisten ja heidän perheensä ruokaturvaa, kun järjestön jäsenille annettiin pääomaa esimerkiksi lehmien, vuohien, lampaiden, sikojen tai kanojen ostamiseen.

Useissa hankkeissa toimintoihin sisältyi vaikuttamistyötä ja tiedottamista. Monissa hankkeissa tehtiin rinnakkain järjestötyötä ja toimeentulon hankintaa. Noin viidennes (21 %) hankkeista keskittyi järjestötyöhön, mikä sisälsi sekä järjestön ja jäsenistön kapasiteetin kasvattamista että vaikuttamistyötä. Usein hankkeissa oli kyse aloittelevan tai heikon järjestön vakiinnuttamisesta ja säätiön rahoituksella hankittiin esimerkiksi toimistolaitteita tai koulutettiin järjestön luottamus- ja johtohenkilöitä. Vammaisten ihmisoikeuksia koskevaa tiedottamis-, kouluttamis- ja vaikuttamistyötä toteutettiin seitsemässä hankkeessa (5 %). Vammaisten naisten omaa toimintaa painotettiin neljässä hankkeessa (3 %).

Jos huomioidaan vuoden 2012 aikana käynnistyneet säätiön rahoittamat uudet projektit, voidaan hankkeiden jakautuminen esittää taulukkomuodossa projektityypin mukaan seuraavasti (Taulukko 3):

Projektityyppi	Lukumäärä	%
Köyhyyden vähentäminen ja tulohankinta	80	60
Järjestötyö ja vammaisten henkilöiden voimaantuminen	28	21
HIV/AIDS ja muut terveydenhuoltoprojektit	8	6
Ihmisoikeustyö	7	5
Opetus ja -koulutus (perustaitojen opetus, perusopetus)	5	4
CBR ja muu kuntoutus (sosiaalinen kuntoutus)	4	3
Muut hankkeet	2	1
Yhteensä	134	100

Taulukko 3. Projektien jakautuminen toimintaluokittain säätiön rahoittamissa vuonna 2012 käynnistyneissä hankkeissa.

B. Kumppanuusohjelma

2.4. Säätön kumppanuusohjelma ja sen toimintaperiaatteet

Abilis -säätö on toteuttanut ns. kumppanuusohjelmaa vuodesta 2002 alkaen. Ohjelma käynnistettiin, koska ruohonjuuritason toimijat tarvitsivat tukea, neuvontaa ja koulutusta hankkeen suunnitteluun, toteuttamiseen ja raportointiin. Samalla kumppanuusohjelma tarjoaa säätölle tärkeää tietoa hakijoiden taustoista ja rahoitettavien hankkeiden toteutuksesta. Kumppanijärjestön velvollisuutena on toimia tiedonvälittäjinä säätön ja hankkeita toteuttavien järjestöjen välillä.

Kumppanijärjestöksi säätö on valinnut kustakin kumppanimaasta vakiintuneen vammaisjärjestön, jolla on riittävä kapasiteetti, kokemusta projektihallinnosta ja riittävät yhteistyöverkostot omassa maassaan. Käytännössä säätön rahoituksella palkattu vastuu- ja yhteyshenkilö, Abilis fasilitaattori, varmistaa projektiavustusta hakeneiden järjestöjen taustoja, neuvoo hankehakemusten täytössä ja seuraa hankkeiden toteuttamista. Erityisesti neuvoja tarvitaan budjetin laadinnassa ja sen varmistamisessa, että hankkeiden ja tukea saaneiden järjestöjen johdossa todella on mahdollisimman suuressa määrin itse vammaisia ihmisiä. Kumppanijärjestöt tarjoavat myös koulutusta hankkeita toteuttaville järjestöille. Yleisimmin toteutettuja koulutusteemoja ovat projektin suunnittelu, raportointi ja taloushallinto. Fasilitaattorin lisäksi kumppanijärjestö nimeää seurantaryhmän (Abilis Review Board, ARB), jonka tehtävänä on antaa asiantunteva näkemyksensä uusiin hakemuksiin ja loppuraportteihin. Fasilitaattorin ja ARB:n lausunnot on lähetettävä hakemuksen mukana Abiloksen toimistolle, jossa ne huomioidaan osana hakemuskäsittelyä.

Kumppanijärjestöt toimivat tärkeänä osana hankehallinnossa. Yli 450 hakemuksen ja tuhansien yhteydenottojen käsittely vuosittain eivät olisi mahdollisia ilman toimivaa kumppanuusohjelmaa ja kumppanijärjestöjen työpanosta. Kumppanijärjestöjen kautta tulleet hakemukset luokitellaan Abiliksesta A-korin hakemuksiksi. Koska ne ovat jo seulottu ja tarkastettu kumppanijärjestössä, niiden käsittelyyn Abiloksen toimistossa ja hallituksessa käytetään vähemmän aikaa. Kumppanijärjestö vähentää hankehallinnon työtä Suomessa ja samalla vahvistaa säätön riskinhallintaa. Uusista projekteista on vuosittain noin 60–80 % kumppanijärjestöjen seurannan alla. Ohjelman avulla Abilis-säätö pystyy seuraamaan laadukkaasti myönnetyn rahoituksen asianmukaista käyttöä ja raportointia.

Abilis-säätö perustaa toiminnan vahvalle luottamukselle ja kumppanijärjestöjen asiantuntijuudelle. Jotta kumppanijärjestö kuitenkin tietäisi, mitä sen tulee tehdä ja mihin kiinnittää erityistä huomiota, ovat Abiloksen edustajat tarjonneet suunnitellusti koulutusta ja ohjausta fasilitaattoreille ja ARB:n jäsenille tehtävän hoitoon. Hankehallinnon yhteistyö lisää säätön rahoitustoiminnan laatua, mutta erityisesti tukee paikallisten vammaisryhmien mahdollisuutta saada rahoitusta Abilikselta ja selviytyä menestyksekkäästi projektin toteutuksesta ja raportoinnista. Projektien toteutusvastuu on aina tuensaajalla ja kumppanijärjestö tarjoaa vain asiantuntevaa ohjausta. Rahoituspäätökset tehdään Abilis-säätön hallituksessa. Säätö korvaa kumppanijärjestölle ohjelman toteuttamisesta aiheutuvat kulut.

2.5. Kumppanuusmaat ja -sopimukset

Säätön kumppanuusohjelmaa toteutettiin virallisesti 11 maassa. Tämän lisäksi Bangladesh, jossa yhteistyö kumppanijärjestönä toimineen Handicap International'n kanssa oli päätetty vuoden 2011 lopussa, oli mukana kumppanuusohjelman alla, vaikka toimintoja toteutettiin ns. erityisjärjestelyin. Toimintojen yhdenmukaisuus ja siirtymävaiheen määräaikaisuus olivat perusteita pitää Bangladesh mukana ohjelmassa. Vuoden 2012 aikana voimassa olleet kumppanuussopimukset on esitetty taulukossa 4. Maakohtaiset erittelyt selventävät kumppanijärjestöjen toimintaa ja roolia Abilis-säätön rahoitustoiminnassa ja hankehallinnossa.

Järjestön nimi	Maa	Kumppanuus vuodesta	Budjetti vuodelle 2012 (€)	Rahoitus vuonna 2012 (€)
Mobility India, MI	Intia	2002	26 000	25 264
National Union of Disabled Persons of Uganda, NUDIPU	Uganda	2002	26 000	26 000
Almatynskoe Gorodskoe Obstshestvo Invalidov, AGOI	Kazakhstan	2003	24 000	26 225
Information Centre on Disability (ICD)	Tansania	2006	22 500	24 000
Ethiopian Center for Disability and Development , ECDD	Etiopia	2007	24 500	24 500
Handicap International (HI), Mozambique	Mosambik	2008	20 000	20 000
Cambodian Disabled People´s Organization, CDPO	Kambodzha	2008	20 000	20 517
Public Organization Disabled Women´s League, ISHTIROK ⁸	Tadzhikistan	2011	20 000	17 574
OO Souz Invalidov Issykkulskoi Oblasti, RAVENSTVO	Kirgisia	2010	23 000	20 966
National Federation of the Disabled Nepal , NFDN (1.3.2011 alkaen)	Nepal	2011	18 000	14 424
Somaliland National Disability Forum (SNDF)(1.6.2012 alkaen)	Somalimaa	2012	8 000	8 000
Erityisjärjestelyt / Jibon W. Gomes	Bangladesh	2012	6 000	9 993
Yhteensä			230 000	237 463

Taulukko 4. Vuonna 2012 voimassa olleet kumppanuussopimukset ja niiden rahoitus maittain.

2.5.1. Intia – Mobility India

Mobility India (MI) on vanhin Abilis-säätiön kumppanijärjestöistä, vuodesta 2002 alkaen. MI on iso ja vakaa kuntoutustoimintaan erikoistunut järjestö. Sen asiantuntijuutta ovat ruohonjuuritason toimijat, oma-apu- ja yhteisöpohjaiset ryhmät. MI:n työalueena ovat Etelä-Intian osavaltioista Tamil Nadu, Andhra Pradesh, Karnataka ja Kerala sekä Koillis-Intian seitsemän osavaltiota sekä Orissa, West Bengal. Vuoden aikana Abilis-fasilitaattori sai satoja yhteydenottoja, antoi 36 järjestölle hakulomakkeet ja selvitteli yli 60 ryhmän taustoja. MI vastaanotti vuoden aikana 20 hakemusta, joista se käsitteli ja lähetti Abilis-säätiölle yhteensä 15. Viiden hakemuksen käsittely on kesken. Abilis-säätiö hyväksyi rahoitettavaksi 6 uutta hakemusta (53 678€), loput hylättiin. Vuoden aikana päättyi 6 projektia.

MI järjesti Abilis-rahoitukseen liittyvät koulutukset Kalkutassa ja Bangalossa. Koulutuksissa oli yhteensä 107 osallistujaa. Lisäksi MI koordinoi marraskuussa 2012 Intian Agrassa pidettyä World 1st CBR Congress –tapahtumaa, johon Abilis-säätiön edustajatkin osallistuivat. Lisäksi kongressiin

⁸ Aiemmin vuosina 2008-2011 kumppanijärjestönä toimi Disabled People's Organization of Tajikistan, NOIT

pääsi osallistumaan Abiloksen rahoituksella, erillisprojektina, 30 ruohonjuuritason järjestötyöntekijää ja –johtajaa 13 yhteisöpohjaisesta ja aidosta vammaisjärjestöstä Tamil Nadun, Andhra Pradeshin, Orissan ja West Bengalin alueelta. Nämä järjestöt olivat kaikki saaneet aiemmin rahoitusta Abilikselta. Kongressin yhteydessä järjestettiin keskustelutilaisuus, jossa järjestöjen edustajilta kysyttiin kokemuksia Abilis-säätiön rahoitustoiminnasta sekä kerättiin tietoa siitä, mitä vaikutuksia hankkeilla oli ollut ja mitä päättyneiden hankkeiden toiminnoille on tapahtunut Abiloksen rahoituksen loputtua⁹.

2.5.2. Uganda – NUDIPU

National Union of Disabled Persons of Uganda, NUDIPU, on vammaisjärjestöjen kattojärjestö, iso ja vahva toimija, joka saa tukea usealta kansainväliseltä järjestöltä. Sen toiminnan painopisteinä ovat vammaisten ihmisten edunvalvonta ja järjestäytyminen, samoin toimeentulon hankinta ja ruokaturva. NUDIPU kokoaa eri vammaisjärjestöt yhteen ja vahvistaa vammaisten omaa ymmärrystä oikeuksistaan ja velvollisuuksistaan osallistua kehitykseen. Abilis-säätiön kumppanina NUDIPU on toiminut vuodesta 2002. Vuosien aikana Abilis-säätiö on rahoittanut Ugandassa noin 140 projektia.

Kumppaniyhteistyössä NUDIPU on keskittynyt tukemaan ruohonjuuritason ryhmiä ja järjestöjä, jotta nämä pystyisivät omatoimisesti toteuttamaan oma-apuhankkeita. Vammaisten henkilöiden työllistyminen ja toimeentulon hankinta on ollut tärkein kohde, johon NUDIPU:n nimeämä Abilis Fasilitaattori ja ARB, ovat projektirahoitusta fasilitoineet. Viimeisten vuosien aikana projektien ja hakemusten määrä Ugandassa on kasvanut¹⁰. Avuksi on palkattu apulaisfasilitaattori. Silti ruohonjuuritason ryhmien tukeminen ja kouluttaminen ovat aikaa vieviä prosesseja ja hakemusten valmistuminen voi viedä useita vuosia. Abilis-säätiöllä onkin haaste edessä, vuonna 2013, arvioida tilannetta paikan päällä ja keskustella NUDIPUn edustajien kanssa, miten jatkaa rahoitustoimintaa maaseudun ryhmille tarkoituksenmukaisella tavalla. Vuoden 2012 aikana NUDIPU fasilitoi 15 uutta hakemusta, joista vain 5 sai myönteisen projektirahoituksen (yhteensä 31 174€). Aiempina vuosina alkaneista projekteista 7 saatiin päätöksiin.

2.5.3. Kazakstan – AGOI

Vuodesta 2003 Abiloksen kumppanijärjestönä toiminut AGOI (Almaty City Society of People with Disabilities) on vahva vaikuttaja ja vammaisten edunvalvoja Kazakstanissa. Se on ollut aktiivisesti mukana maan vammaislainsäädäntötyössä, edistänyt YK:n vammaissopimuksen ratifiointia sekä kehittänyt vammaispalveluita kuten invataksipalvelua (projektirahoitus Abilikselta). Samoin AGOI on tarjonnut asiantuntijuuttaan rakennusten esteettömyyskartoituksiin ja kouluttanut esteettömän rakentamisen periaatteista.

Abilis-yhteistyö on ollut AGOille tärkeä toiminta- ja rahoitusmuoto. AGOI on erityisesti suositellut erilaisten koulutusten ja tapahtumien järjestämistä, jotta sekä vammaisten henkilöiden että koko yhteisön tietoisuus vammaisasioista lisääntyy. Myös järjestötoiminta on ollut painopistealueena. Vuoden aikana AGOI konsultoi kymmeniä hakijaryhmiä, käsitteli 17 hanke-esitystä ja 3 loppuraporttia sekä järjesti 2 koulutusta. Se myös monitoroi käynnissä olevia hankkeita ja tapasi uusia mahdollisia hakijajärjestöjä. Abiloksen hallitus myönsi rahoitusta 6 uuteen projektiin (62 242 €) ja hyväksyi 2 hankkeen loppuraportit.

Kazakstanin kehitys on viime vuosina ollut nopeaa. Erityisesti kaupungeissa asuvien ihmisten elintaso on noussut ja maa on profiloitumassa kehitysapua antavaksi tahoksi. Tämän seurauksena Kazakstan jää lähivuosina OECD/DAC-maiden ulkopuolelle. Abilis-säätiö on valmistautunut tähän ja keskustellut asiasta myös AGOI:n johdon kanssa. Vuoden 2013 aikana Abilis ryhtyy suunnitelmallisesti ajamaan alas kumppaniyhteistyötä ja suuntamaan tukea ruohonjuuritason ryhmille niin, että näiden toiminta saadaan kestävämmälle pohjalle.

⁹ Osana Abilis-säätiön arviointi- ja kehittämistyötä. Ks. tarkemmin luku 2.12.

¹⁰ Keskimäärin 25–35 käynnissä olevaa projektia.

2.5.4. Tansania – ICD

Information Center of Disability (ICD) on ainutlaatuinen kumppanijärjestö Abilis-yhteistyössä. ICD on tiedotus- ja resurssikeskus, jonka toiminnan painopiste on levittää tietoa vammaisten ihmisten oikeuksista, lainsäädännöstä, palveluista ja muista vammaisuuteen liittyvistä asioista. Se järjestää koulutuksia, tempauksia ja kampanjoita sekä edistää vammaisasioiden valtavirtaistamista ja vammaisten ihmisten voimaantumista aktiivisiksi kansalaisiksi. Työnsä kautta ICD haluaa yhteiskunnan tietävän enemmän ja suhtautuvan vammaisuuteen myönteisemmin. Yhteistyössä Abiliksens kanssa löytyy monia yhteisiä tavoitteita: vammaisten ihmisoikeudet, itsenäinen elämä, osallistuminen ja omien mahdollisuuksien löytäminen.

Koska Tansania on suuri maa, ICD:n työalueena on vain 5 lääniä, Tanga, Zanzibar, Pwani, Dodoma ja Lindi&Mtwara. Samoille alueille on pyritty tavoitteellisesti löytämään useita tuensaajia, jotta samalla kenttämatkalla voidaan monitoroida useampi hanke. Silti hakijajärjestöjen tapaamiset (ns. pre-appraisal visit) ja käynnissä olevien hankkeiden monitorointi (1-2 kertaa hankkeen aikana) vie paljon työaikaa ja resursseja. Ruohonjuuritason ryhmät ovat kapasiteetiltaan heikkoja ja tarvitsevat käytännönläheistä ohjausta. Abilis Fasilitaattori sai vuoden aikaan satoja yhteydenottoja ja lähetti kymmeniä hakulomakkeita. Myönteisen rahoituspäätöksen sai 7 uutta hakemusta (yhteensä 47 280€) ja 7 aiemmin käynnistynyttä hanketta päättyi.

2.5.5. Etiopia – ECDD

Ethiopian Center for Disability and Development (ECDD) on vaikuttaja ja sillanrakentaja, joka edistää vammaisten henkilöiden ihmisoikeuksien toteutumista, osallistumista, työmahdollisuuksia, koulutusta ja esteettömyyttä. Hyvin pian perustamisensa jälkeen (2005) se löysi tiensä Abiliksens kumppanijärjestöksi (2007). Yhdistävänä tekijänä oli tarve kohdentaa tukea vammaisten ihmisten osallistumiseen, koulutukseen, työllistymiseen ja tietoisuuden lisääntymiseen omista oikeuksista ja mahdollisuuksista. Abiliksens pienet projektirahoitukset nähtiin ensiarvoisen tärkeäksi osaksi sitä kehitystyötä, jonka kautta vammaisten ihmisten elämänlaatu voi kohentua.

ECDD edustaa osaavaa järjestöä, joka palkkaa erityisesti korkeakoulututkinnon suorittaneita vammaisia nuoria erilaisiin tehtäviin. Abilis-säätiö on saanut tästä osansa ja päässyt näkemään kasvun ja kehityksen, jota ECDD:n toiminnassa on vuosien aikana tapahtunut. Vuoden 2012 aikana Etiopiassa oli käynnissä yli 30 hanketta, osa pitkittyneitä. Erityistä huomiota kiinnitettiin aiempina vuosina alkaneisiin hankkeisiin, joissa oli viivästystä ja raportointivaikeuksia. Abilis Fasilitaattori teki ryhmien kanssa intensiivisesti työtä ja sen myötä 18 hanketta saatiin päätökseen. Uusia hakemuksia ECDD fasilitoi yhteensä 16, joista rahoitus myönnettiin 14 hakemukselle yhteensä 68 212 €). Pieniä hankkeita näistä oli 10 (budjetti on 2500 € tai alle).

Vuosien 2010–2012 aikana Abilis toteutti ECDD:n kanssa ns. pilottihanketta, jonka avulla on siirretty hankehallinnon tehtäviä Etelän kumppanille. Tämä suositus oli tullut Abilikselle vuonna 2008 tehdystä säätiöiden evaluaatiosta¹¹. Pilottihankkeen aikana ECDD valmisteli hakemukset ja tarkisti projektien raportit tarkemmin sekä laati näistä yhteenvedot, jotta Abilis-säätiön toimistolla työmäärä keveni. Pilotin alkuvaiheessa toimintatapa lisäsi Abiliksens työmäärää, koska uusi toiminto edellytti koulutusta ja ohjausta, jotta ECDD pystyi suoriutumaan tehtävistä. Vuoden 2012 aikana hakemusten ja raporttien laatu kohentui ja ECDD:n työote parantui. Tämä heijastui Abilis-säätiön toimistolle myönteisesti ja vähensi vastuussa olevan projektikoordinaattorin työmäärää. Vuoden 2013 alkupuolella pilottihanke arvioidaan. Arvioinnin tulosten jälkeen säätiö päättää, missä määrin toimintatapaa jatketaan ja/tai laajennetaan muihin kumppanimaihin.

2.5.6. Mosambik – Handicap International

Abilis-säätiön kumppaniyhteistyö Mosambikissa on järjestelyiltään muista poikkeava ja väliaikainen ratkaisu. Kumppanuussopimus on kansainvälisen järjestön, Handicap International'n

¹¹ Evaluation of NGO Foundations, 2008, Ministry for Foreign Affairs of Finland.

(HI) kanssa, joka tekee miinanraivaus- ja HIV/AIDS-työtä sekä edistää vammaisten asemaa yhteiskunnassa. Abiliksens tavoitteena on aina nimetä paikallinen, vakiintunut vammaisjärjestö kumppaniksi. Mosambikissa vammaisjärjestöjen kapasiteetti on ollut siinä määrin heikko, ettei paikallista kumppanijärjestöä ole tehtävään pystytty valitsemaan. Sen sijaan Abilis-säätiön tuelle on ollut tarvetta, erityisesti pääkaupungin ulkopuolella, jonne valtaosa projektirahoituksista on myönnetty. Vuosien aikana Abilis on rahoittanut Mosambikissa noin 50 projektia. Abilis toimii 5 provinssin alueella: Maputo, Gaza, Sofala, Nampula ja Inhambane.

Yhteistyö HI:n kanssa on kehittynyt merkittävästi viime vuosina. Hakemusten määrä ja laatu ovat parantuneet, samoin kommunikointi ja raportointi. Vuoden 2012 aikana HI fasilitoi 20 uutta hakemusta, joista 11 hyväksyttiin rahoitettavaksi (yhteensä 68 952 €). HI:n kokoama ARB käsitteli 6 loppuraporttia, jotka kaikki hyväksyttiin Abilis-säätiön hallituksessa. Lisäksi HI järjesti neljä koulutusta hakijajärjestöille ja tuensaajille. Koulutusten teemoina olivat Abilis-säätiön lomakkeet, hakemuksen laadinta, raportointi ja projektien taloushallinto.

2.5.7. Kambodzha – CDPO

Kambodzhassa vammaisjärjestöjen hierarkia ja toimintaympäristö ovat tarkasti määriteltäviä. Vammaisjärjestöjen (DPO / National level) alla toimivat yhdistykset (Federation / District level), jotka muodostuvat oma-apuryhmistä (Self-Help Group/Community level). Abiliksens kumppanijärjestö Cambodian Disabled People's Organization, CDPO, on vammaisjärjestöjen kattojärjestö, joka toimii verkostona ja edunvalvojana. Sen toiminta painottuu vammaisasioiden edistämiseen ja tiedotukseen valtakunnan tasolla. Se myös pyrkii vahvistamaan jäsenjärjestöjään ja edistää yhteistyötä paikallisten toimijoiden kanssa. CDPO:n verkosto mahdollistaa Abilis-säätiön tuen kohdentumisen ruohonjuuritason ryhmille eri alueilla Kambodzhassa.

Kambodzhassa maaseudulla suuri osa vammaisista henkilöistä on luku- ja kirjoitustaidottomia, vailla työtä ja toimeentuloa. CDPO tukee vammaisten omia ryhmiä olemaan aktiivisia, edistämään ihmisoikeuksien toteutumista ja löytämään ammatin ja tulonlähteen. Abiliksens rahoitus on monelle ryhmälle ja sen yksittäiselle jäsenelle ensimmäinen mahdollisuus saada lyhyellä, epävirallisella koulutuksella ammatti tai riittävät perustaidot esimerkiksi karjankasvatukseen, ompelutyöhön tai muuhun vastaavaan toimintaan. Haasteellisesta toimintaympäristöstä ja kielimuurista huolimatta CDPO on pystynyt fasilitoimaan uusia ryhmiä hakemaan projektirahoitusta Abilis-säätiöltä. Vuonna 2012 Kambodzhaan myönnettiin 5 uutta rahoitusta (32 001€) ja 6 aiemmin käynnistynyttä projektia saatiin päätökseen. Köyhiin maaseutuoloihin on toivottu pieniä rahoituksia (Fast Track Small Grant), joten niiden määrää pyritään tulevana vuosina kasvattamaan. CDPO käänsi alkuvuodesta 2012 Abilis-opaskirjat Khmerin kielelle, mikä helpottaa niiden käyttöä ruohonjuuritason ryhmien keskuudessa.

2.5.8. Tadžikistan – ISHTIROK

Vammaisten naisten järjestö, ISHTIROK, jatkaa kumppaniyhteistyön toimintoja Tadžikistanissa kattojärjestö National Union of Disabled People, NOIT:n jälkeen. ISHTIROK, yksi NOIT:n jäsenjärjestöistä, oli käytännössä hoitanut Abilis-yhteistyötä ja taloudenhoitoa jo vuodesta 2008 alkaen, joten virallisen kumppanuussopimuksen siirtäminen ISHTIROK:n nimen alle sujui ongelmitta vuonna 2011. Aktiivinen vammaisten naisten ryhmä oli aiemmin rekisteröitynyt itsenäiseksi järjestöksi, jonka päämääränä on edustaa vammaisia naisia, puolustaa heidän oikeuksiaan ja tuoda esiin vammaisten henkilöiden tarpeet ja oikeudet. ISHTIROK:n työ perustuu yhteistyöhön, vertaistukeen ja tasa-arvoon. Se on järjestönä laajasti verkostoitunut ja tuntee maaseudun olosuhteet. Abiliksens tukemat järjestöt ovat valtaosaltaan pieniä, paikallisyhdistyksiä, jotka tarvitsevat toimeentulon lähteen. Erilaiset maatalous- ja karjankasvatusprojektit ovatkin tyypillisiä köyhässä Tadžikistanissa.

Vuoden 2012 aikana Abilis Fasilitaattorin työ siirtyi aiemmin apulaisfasilitaattorina toimineelle ja tehtävään perehtyneelle henkilölle. Tiimi toimi tehokkaasti ja nosti Tadžikistanin toiseksi suureksi

Keski-Aasian tuensaajamaaksi, Kirgisian rinnalle. Yhteydenottoja fasilitaattoriitiimi sai yli tuhat ja henkilökohtaisia tapaamisia oli noin 30. Vuoden aikana ISHTIROK fasilitoi 13 uutta hakemusta, käsitteli 9 väli- ja 5 loppuraporttia. Se myös järjesti yhden koulutuksen hakijajärjestöille. Abiliksens hallituksessa hyväksyttiin 10 uutta hakemusta (yhteensä 104 231€) ja 5 loppuraporttia.

2.5.9. Kirgisia – Ravenstvo

Kirgisiassa kumppaniyhteistyötä hoitaa Ravenstvo, vammaisten omasta aloitteesta perustettu järjestö, jonka tavoitteena on vammaisten ihmisten elämänlaadun parantaminen ja integroituminen yhteiskuntaan. Järjestön pääpaikka on Karakolin kaupungissa, Issyk-Kul järven rannalla, mutta se on Abilis-yhteistyön aikana levittänyt toimintaansa myös pääkaupunkiin Bishkekiin.

Ravenstvolla on aktiivinen ja ammattitaitoinen ote tehtävään. Se on levittänyt tietoa Abilis-säätiön rahoitustoiminnasta sosiaalisessa verkostossa ja mediassa, kääntänyt Abiliksens opaskirjat kirgiisin kielelle ja järjestänyt vuoden aikana 4 koulutusta projektin suunnittelua, rahoitushakua ja raportointia koskien. Yhteydenottoja Ravenstvoon tuli reilusti yli tuhat ja henkilökohtaisia tapaamisia oli noin 250. Uusia hakemuksia käsittelyssä oli yhteensä 27, joista 10 päättyi Abilis-säätiölle hyväksyttäväksi (yhteensä 72 924 €). Vuoden aikana päättyi 10 hanketta. Näiden lisäksi Abilis fasilitaattori monitoroi käynnissä olevia hankkeita, joista 7 oli väliraporttivaiheessa. Tehtävien määrä ja ruohonjuuritason ryhmien fasilitointi on kasvanut Kirgisiassa varsin nopeasti tasolle, jossa tehtävän hoitamiseen tarvitaan lisää resursseja. Tulevalle vuodelle suunniteltiin on jo lisätty apulaisfasilitaattorin tehtävä, johon etsitään nuori vammaisen henkilö, jolle tehtävä antaa laaja-alaista kokemusta. Lisääntyvät resurssit mahdollistavat jatkossa tuen ja koulutuksen tarjoamisen syrjäisillä alueilla toimiville paikallistason ryhmille, jotka tarvitsevat myös muutakin tukea kuin perinteisesti kumppanuusohjelmaan kuuluvan fasilitoinnin.

2.5.10. Nepal – NFDN

Nepal on yksi uusimmista ja aktiivisimmista kumppanimaista. Kumppaniyhteistyö käynnistyi maaliskuussa 2011. Päätöstä edelsi sopivan kumppanijärjestön etsiminen kapasiteettiarvioinnin avulla. Kumppanijärjestöksi nimettiin National Federation of the Disabled – Nepal (NFDN), joka on vammaisjärjestöjen kattojärjestö, osaava ja laajasti koko Nepaliin levittäytynyt toimija, joka ajaa eri tavoin vammaisten aseman, ihmisoikeuksien ja palveluiden kehittymistä Nepalissa. Alkuvuodesta 2012 NFDN:n johto vaihtui. Ensimmäistä kertaa tämän merkittävän valtakunnallisen vammaisjärjestön pääsihteeriksi valittiin vammaisen nainen.

NFDN tunnetaan hyvin Nepalissa ja sillä on laajat verkostot. Niinpä Abilis Fasilitaattori on ollut kiireinen välittäessään järjestöille tietoa Abilis-säätiöstä, rahoituskriteereistä, hakuprosessista ja projektin toteuttamisesta. Vuoden aikana hän tapasi noin 1700 vammaisjärjestön edustajaa ja kommunikoi yli 2000 kertaa puhelimitse, sähköpostitse tai skypeen välityksellä. Uusia projektirahoituksia Nepaliin myönnettiin yhteensä 12 (74 865€) ja päättyneitä hankkeita oli 5. Vuonna 2011 alkanut kumppaniyhteistyö on lyhyessä ajassa noussut Aasian maiden kärkeen, jos mittarina on käynnissä olevien projektien määrä ja myönnetty rahoitus. Toiminta alkaa vakiintua, joskin ohjausta kumppanijärjestö tehtävässään kuitenkin tarvitsee, sillä hakemusten sisällöt ovat olleet varsin laajoja, mikä vaikeuttaa suunnitelmien toteutumista ja aikataulussa pysymistä.

2.5.11. Somalimaa - SNDF

Uusin kumppaniyhteistyö aloitettiin kesäkuun alussa 2012 Somalimaassa Somaliland National Disability Forum (SNDF) – järjestön kanssa. Yhteistyön käynnistämistä oli valmisteltu jo useiden vuosien ajan, sillä alueelta tuli paljon hakemuksia ja tarvetta rahoitustoiminnan fasilitointiin ja seurantaan oli lisääntyvässä määrin. Ennen uuden kumppanijärjestön nimeämistä ja yhteistyön käynnistämistä, Abiliksens edustajat kävivät Somalimaassa, toukokuun alussa 2012, tutustumassa alueen nykytilanteeseen. Matkan aikana tavattiin hakija- ja toteuttajajärjestöjä, keskusteltiin

SNDF:n ja useiden paikallisten vammaisjärjestöjen edustajien kanssa. Keskusteluiden pohjalta vahvistui käsitys, joka oli tullut esille jo vuosien 2008–2011 aikana, että SNDF on ainoa vammaisjärjestö, joka voisi toteuttaa Abiliksens kumppaniyhteistyötä alueella.

Yhteistyö lähti aktiivisesti käyntiin ja kumppanijärjestö käsitteli loppuvuoden aikana jo 14 uutta hakemusta (126 258€) ja tapasi kymmeniä hakijajärjestöjä. SNDF halusi ottaa vastuulleen myös ennen kumppaniyhteistyötä käynnistyneet hankkeet ja lupasi seurata niiden toteutusta ja raportointia osana kumppaniyhteistyötä. Oli valitettavaa, että SNDF:n edustaja, Abilis Fasilitaattori, Mohamed Aden Duaale, ei saanut Schengen viisumia, eikä näin päässyt osallistumaan syyskuulla pidettyyn kumppaniseminaariin. Hän sai kuitenkin koulutusta Abiliksens edustajilta toukokuusen matkan aikana ja elokuussa (viisumin hankintamatkalla) Etiopiassa Abiliksens kumppanijärjestöltä ECDD:ltä, mikä vahvisti kumppaniyhteistyön käynnistystä ja toteutusta Somalimaassa.

2.5.12. Bangladesh - Erityisjärjestelyt

Säätiön kumppaniyhteistyö Bangladeshissa toimivan Handicap International'n (HI) kanssa päättyi vuoden 2011 lopussa. Koska käynnissä oli useita projekteja ja paikallisten ruohonjuuritason ryhmien tarve rahoitukselle suuri, päätti Abilis jatkaa tuen kanavoittoa Bangladeshiin. Samalla katsottiin kuitenkin tärkeäksi, että maahan löydetään sellainen kumppanijärjestö, joka sekä tuntee ruohonjuuritason toimijoiden haasteet, mutta myös viranomaisyhteistyön. Abilis päätti valmistella uuden kumppaniyhteistyön Bangladeshissa huolella ja käyttää siirtymävaiheessa erityisjärjestelyitä, jotta käynnissä olevat hankkeet eivät jää monitoroimatta, eikä hakijajärjestöt ilman tarvitsemaansa tukea.

Vuoden 2012 aikana erityisjärjestelyt hoidettiin useita vuosia Abilis Fasilitaattorina toimineen Jibon William Gomesin asiantuntevan työpanoksen avulla. Jibon Gomes, Local Expert, tuki vammaisryhmiä hakemusten laadinnassa, projektien toteutuksessa ja raportoinnissa. Vuoden aikana alkoi 3 uutta projektia (19 630€) ja 5 hakemusta jäi Abiliksens toimistolle odottamaan käsittelyä vuoden 2013 alkupuolella. Jibon Gomes käänsi Abiliksens opaskirjat Banglan kielelle, mikä helpottaa ruohonjuuritason ryhmien pääsyä Abilis-rahoituksen pariin. Erityisjärjestelyt toteutuivat onnistuneesti ja kokemus oli molemmille osapuolille myönteinen. Järjestelyitä päätettiin jatkaa vielä seuraavan vuoden ajan, jotta jatkosuunnitelmat saadaan tarkennettua.

2.6. Kumppaniyhteistyön vahvistaminen ja laajentaminen

Säätiön kehittämä kumppanuusohjelma on tärkeä osa Abilis – säätiön hankehallintoa, erityisesti hankkeiden taustaselvityksissä ja projektien seurannassa. Samalla kumppanuusohjelma tarjoaa työtä vammaisille henkilöille, jotka toimivat Abilis Fasilitaattoreina kumppanijärjestöissä ja asiantuntijoina ARB-seurantaryhmissä. Yhteistyön kautta kumppanijärjestöjen kapasiteetti on kasvanut. Erityisesti projekti- ja taloushallinnon osaaminen on vahvistunut. Toisaalta Abilisyhteistyö on edesauttanut kumppanijärjestöjen verkostoitumista omassa maassaan ja vahvistanut viranomaisyhteistyötä. Moni kumppanijärjestö on myös hyötynyt Abilis-yhteistyöstä, kun se on hakenut ja saanut rahoitusta muulta kansainväliseltä toimijalta.

Vuonna 2002 alkanut Abilis-säätiön kumppanuusohjelma on laajentunut ja muutamasta yksittäisestä kumppanijärjestöstä on kasvanut iso toimijajoukko, jonka jokaisella edustajalla on erilaista asiantuntijuutta. Abilis-säätiö arvostaa kumppanijärjestöjen asiantuntijuutta ja tukeutuu heidän osaamiseensa paikallisten ryhmien ja järjestöjen kanssa toimimisessa. Koko yhteistyön ajan säätiö on ottanut heidän esittämänsä kehittämistarpeet ja palautteen huomioon. Tämä on vahvistanut kumppanuutta ja aitoa yhteistyötä, jossa molemmilla, Pohjoisen ja Etelän, toimijoilla on tärkeä roolinsa. Toisaalta säätiö on joutunut luomaan linjauksia ja yhteisiä käytäntöjä eri kumppanimaissa toteutettavan ohjelman toteutukseen. Samoin vuosien aikana kerääntynyt kokemus on ollut hyödyllistä saada koko toimijajoukon tietoon ja käyttöön. Vuoden 2012 aikana Abilis keräsi ja jakoi kokemuksia, uusi käytäntöjä ja selkiytti toimintaa. Laajapohjaisen kehittämisen

myötä kumppaniyhteistyön odotetaan vastaavan entistä paremmin hankehallinnon haasteisiin ja tarjoavan laadukkuutta säätön rahoitustoiminnan toteutukseen.

2.6.1. Kumppaniyhteistyöselvitys

Kumppanijärjestöjen kokemuksia kumppaniyhteistyön sisällöstä ja toimivuudesta, työtavoista ja tiedon välityksestä kartoitettiin erillisellä kyselyllä, joka lähetettiin kaikille kumppanijärjestöille vuoden 2011 lopussa. Vastauksia tuli 10 kumppanimaasta yhteensä 32. Vastaajina olivat kumppanijärjestöjen johtajat, Abilis Fasilitaattorit ja apulaisfasilitaattorit sekä ARB:n jäsenet. Vastaukset saatiin alkuvuodesta 2012. Niissä näkyi selkeästi kumppanijärjestöjen tyytyväisyys yhteistyöhön ja sen toteutukseen, kumppanijärjestöjen kykyyn hoitaa tehtäviään, molemminpuoliseen kunnioitukseen ja vastuullisuuteen sekä tiedon vaihtoon. Abiloksen rahoitustoiminnan periaatteet ja kumppanuusohjelma tunnettiin hyvin. Abilista kiitettiin tärkeästä työstä ruohonjuuritason ryhmien tukemisessa, jolla on laajempikin merkitys ja vaikutus. Erityistä painotusta sai vammaisten ihmisten kapasiteetin kasvattaminen ja voimaantuminen, minkä Abilis-rahoitustoiminta mahdollistaa.

Kyselyn yhteydessä vastaajat saivat antaa myös kehittämisideoita ja suosituksia. Abilis-säätö sai muun muassa seuraavat kehittämiskohteet:

- Lomakepohja kumppaniyhteistyön vuosisuunnitelmalle
- Lomakepohja kumppaniyhteistyön vuosibudjetille
- Lomakepohjat kumppaniyhteistyön puolivuosi- ja vuosiraportoinnille (sisältää toiminta- ja talousraporttipohjat)
- Linjaukset kumppaniyhteistyön alaisille toiminnoille (esim. hakijajärjestöjen tapaamiset, koulutukset, seurantakäynnit, budjettiraamit).

Samoin suosituksia ja toiveita tuli saada selkiytystä muun muassa seuraaviin asioihin:

- Fasilitaattorin rooli ja tehtävät sekä vastuu
- ARB:n rooli ja vastuu
- Hankehallinnon materiaalin kääntäminen paikallisille kielille
- Hyvä ja säännöllinen kommunikaatio Abiloksen ja kumppanijärjestön, mutta myös fasilitaattoreiden välillä.

Saadut vastaukset, kehittämistarpeet ja –ideat otettiin huomioon vuonna 2012, kun säätön kumppanuusohjelmaa kehitettiin ja sen toteutukseen laadittiin uudet lomakepohjat ja linjaukset. Uudet lomakkeet käytiin läpi syyskuussa pidetyssä kumppaniseminaarissa. Samoin linjanvetoa ja tukea tarjottiin kumppanitapaamisen aikana Abilis Fasilitaattorina toimimiseen. Koulutusta jatketaan Abilis-säätön seurantamatkoilla, kun näihin yhdistetään kumppanijärjestön, fasilitaattorin ja ARB:n jäsenten koulutusta. Sen kautta varmistetaan, että eri osapuolet ovat tietoisia rooleistaan ja vastuistaan.

Kokemuksen ja kyselyn pohjalta vahvistui käsitys entistä laadukkaammasta kumppaniyhteistyöstä, johon Abilis-kumppanuusohjelma on edennyt. Kumppanijärjestöissä on osaamista ja paikallisen toimintaympäristön tuntemusta, jota Abiloksen kannattaa hyödyntää. Vuosien kumppaniyhteistyö on myös vahvistanut ja opettanut – pätevoittänyt näitä järjestöinä. Kasvava kumppanijärjestöjen joukko on osaava resurssi, joka tulee huomioida Abiloksen hankehallinnossa. Hakemusten ja raporttien analyysiä ja tarkastusta voidaan entistä enemmän siirtää Etelään. Tämän tulee kuitenkin tapahtua tuetusti ja järjestökohtaiset erot huomioiden.

2.6.2. Kumppaniseminaari ja sen anti

Kumppaniseminaari toteutettiin Helsingissä 17.–21.9.2012. Seminaariin osallistuivat kaikkien muiden kumppanimaiden edustajat (1 henkilö per kumppanimaa), paitsi Somalimaan edustaja, joka ei saanut Schengen viisumia. Kumppaniseminaarin tavoitteena oli:

1. Syventää ja tarkentaa kumppaniyhteistyötä
2. Tarjota Abilis fasilitaattoreille mahdollisuus vaihtaa kokemuksia ja saada tukea työskentelyyn (Etelä-Etelä –yhteistyö)
3. Tutustua Abiliksens uuteen toimistoon, hankehallinnon ja hallinnon toimintatapoihin sekä saada ideoita oman työn toteutukseen
4. Tarjota mahdollisuus tutustua suomalaisiin vammaisjärjestöihin, tavata ulkoasiainministeriön edustajia ja saada kokemuksia suomalaisista tavoista, luonnosta ja kulttuurista.

Viikon seminaarin ohjelma sisälsi muun muassa:

- Kumppaniyhteistyösessioita, joissa käsiteltiin Abilis-säätöön kumppaniyhteistyötä, sen uusia lomakkeita ja linjauksia, ihmisoikeusperustaista lähetysmäistapaa sekä riskinhallintajärjestelmää. Vieraille annettiin myös mahdollisuus esitellä omaa työtään, keskustella keskenään ja jakaa kokemuksiaan.
- Tapaamisen UM:n edustajien (Kehityspolitiikan alivaltiosihteeri, KEO-30) kanssa.
- Tapaamisen säätöön hallituksen edustajien kanssa.
- Tapaaminen vammaisasioiden erityisasiantuntijan Judith Heumannin¹² kanssa
- Vierailun suomalaisiin vammaisjärjestöihin (Kuurojen liitto, Kuuloliitto, Autismi- ja Aspergerliitto, Kynnys).
- Haastatteluja lehtiin ja Abiliksens omaan tiedotuskäyttöön.

Viikon ohjelmaan oli sisällytetty myös maakohtaisia keskusteluja projektikoordinaattoreiden kanssa sekä tutustumista Abiliksens uusiin toimitiloihin ja käytössä oleviin hankehallinnon työkaluihin ja menetelmiin. Tavoitteena oli, että Abilis-säätöön kumppaniyhteistyön toiminnosta vastaavat henkilöt saavat mahdollisuuden keskustella sekä kollegoiden että Abiliksens edustajien kanssa, oppia Abiliksens käytännöistä sekä saada kokemuksia suomalaisesta yhteiskunnasta, kehitysyhteistyöstä ja vammaisjärjestöistä. Viikon aikana vieraille tarjottiin myös vammaiskulttuuria, Dance Ability Finlandin edustajien pienen esityksen ja osallistavan session myötä. Samoin vieraille annettiin mahdollisuus kokeilla saavutettavaa virkistystoimintaa (liikuntalajeja ja pelejä) ja saunaa Hevossalmen (HIY) esteettömässä saunassa. Viikon päätteeksi vieraat vietiin risteilylle Helsingin edustalle ja ostoksille.

Kumppaniseminaari onnistui erinomaisesti. Kaikki vieraat olivat tyytyväisiä sekä järjestelyihin että viikon sisältöön ja antiin. Eniten he pitivät seuraavista asioista seminaariviikon aikana:

- Toisten fasilitaattoreiden tapaaminen ja keskustelu, oppiminen toisilta/kollegoilta
- Kumppaniyhteistyön lomakkeet ja ohjeistus suunnitella ja raportoida vuosittaisia toimintoja
- Vierailut suomalaisiin vammaisjärjestöihin
- Sosiaaliset tapahtumat kuten sauna, saavutettavat pelit ja liikuntamuodot, Dance Ability Finlandin vetämä ilta.

Kumppaniseminaarille toivottiin jatkoa. Fasilitaattoreiden tapaamisia toivottiin järjestettävän useammin kuin neljän vuoden välein. Samoin Abiliksellä annettiin hyviä vinkkejä rakentaa seuraavalla kerralla ohjelma niin, että siinä muun muassa

- Esitellään jonkun kumppaniyhteistyön toteuttama Abilis-yhteistyö kokonaisuudessaan, jonka pohjalta keskustellaan työstä, sen haasteista ja onnistumisista.
- Esitellään muutama Abiliksens rahoittama onnistunut projekti, jotta osallistujat voivat saada ideoita omaan toimintaansa.
- Järjestetään kumppaniseminaari jossakin kumppanimaassa, jotta voidaan käydä Abiliksens rahoittamissa projekteissa tutustumassa paikan päällä.

Tarkempi kuvaus kumppaniseminaarista on kirjattu erilliseen raporttiin.

¹² Judith E. Heumann, Special Adviser, International Disability Rights, U.S. Department of State.

2.6.3. Kumppanijärjestöjen koulutus seurantamatkojen yhteydessä

Vuoden 2012 aikana säätiö jatkoi kumppanijärjestöjen koulutusta, joka toteutui erityisesti seurantamatkojen yhteydessä. Abilis -säätiön edustajat pääsivät kouluttamaan fasilitaattoreita paikallisten hakija- ja toteuttajajärjestöjen ohjaamiseen, tukemiseen ja projektien monitoroimiseen. Samoin kumppanuusohjelman alle nimetyn seurantatyöryhmän (Abilis Review Board) jäseniä koulutettiin ymmärtämään ryhmän rooli ja tehtävät hakemusten ja loppuraporttien käsittelyssä sekä kumppanuusohjelman toteutuksessa ja seurannassa. Itse kumppanijärjestön johtoa ja työntekijöitä ohjattiin heidän roolissaan ja vastuussaan. Koulutussessiot toteutettiin osana Kambodžan, Kirgisian, Mosambikin ja Somalimaan seurantamatkan ohjelmaa.

Koulutuksen lisäksi säätiö ohjasi kumppanijärjestöjen edustajia, erityisesti fasilitaattoria ja ARB:n jäseniä käyttämään niitä työkaluja, joita säätiö on tuottanut (mm. yhteenvedot hakemuksista, väli- ja loppuraporteista sekä vierailuistaan hakijajärjestöihin ja projekteihin).

2.6.4. Uusia kumppanimaita

Abilis-säätiön lähivuosien suunnitelmissa on lisätä kumppanimaiden määrää niin, että se voisi olla maksimissaan 15. Vuonna 2012 erillinen kapasiteettiarvio teetettiin Sambiassa, josta Abilis on etsinyt jo useiden vuosien ajan kumppanijärjestöä. Tarve kumppanijärjestön nimeämiselle on kasvanut, sillä maassa on säätiön rahoituksella jatkuvasti meneillään 10–20 projektia. Uusia hakemuksia saapuu niin ikään säännöllisesti.

Ulkopuolinen asiantuntijatiimi¹³ toteutti kapasiteettiarvion loka-marraskuussa 2012. Selvityksen mukaan The Zambia Federation of Disability Organisations (ZAFOD) ja Zambian National Association of People with Physical Disabilities (ZNAPD) ovat varsin tasaväkisiä kapasiteetiltaan ja toiminnoiltaan. Joulukuussa 2012 Abiloksen hallitus päätti valita ZAFOD:n säätiön uudeksi kumppanijärjestöksi. Varsinaiset yhteistyöneuvottelut ja -koulutukset toteutetaan vuoden 2013 puolella.

Säätiön tarkoituksena oli toimintasuunnitelman mukaisesti etsiä kumppanijärjestöä Latinalaisen Amerikan valitusta maasta, teettää kapasiteettiarvio potentiaalisista vammaisjärjestöistä ja siltä pohjalta harkita uuden kumppaniyhteistyön käynnistämistä. Tähän ei kuitenkaan päästy, sillä tiedon levittämisestä ja yhteyksistä alueen maihin ja vammaisjärjestöihin huolimatta, paikallisten järjestöjen yhteydenpito ja kapasiteetti eivät antaneet mahdollisuuksia nopeampaan asian etenemiseen. Työ jatkuu vuonna 2013, ainakin jollakin tasolla. Todennäköisesti kumppaniyhteistyön rakentamisen edellytyksenä on, että säätiön edustajat matkustavat alueelle ja tapaavat kasvotusten eri vammaisjärjestöjen edustajia. Yksi mahdollisuus on, että Abilis-säätiö osallistuu seuraavaan alueelliseen Disabled People's International (DPI) kokoukseen, esittelee toimintaansa ja keskustelee eri maiden vammaisjärjestöjen kanssa yhteistyön mahdollisuuksista. Samalle matkalle olisi tarpeellista yhdistää joidenkin käynnissä olevien hankkeiden seuranta ja hakijajärjestöjen tapaamiset. Kumppaniyhteistyön valmistelussa säätiö huomioi Suomen uuden kehityspoliittisen linjauksen ja säätiön rahoitustoiminnan tilanteen alueella. Kumppaniyhteistyön käynnistäminen tehdään vain siinä tilanteessa, että rahoitustoiminnan kannalta sitä tarvitaan ja se hyödyttää säätiön hankehallinnon toteutusta.

Säätiö jatkaa kumppanuusohjelman laajentamista tavoitteellisesti ja huomioi siinä sekä aikaisemmat kokemukset että kasvavan rahoitustoiminnan esille nostaman tarpeen saada tukea hankehallintoon hyvältä ja luotettavalta paikalliselta vammaisjärjestöltä. Samoin säätiö hyödyntää kumppanuusohjelman sisältöä ja rakennetta käynnistäessään Mekongin alueen toimintaa. Erityisesti käytännönläheinen koulutus ja neuvonta ovat niitä elementtejä, joita ruohonjuuritason toimijat tarvitsevat rahoituksen lisäksi. Vaikka teknisen tuen tarjoaminen ei kuulu varsinaisesti rahoittajan perustyöhön, on avun tuloksellisuuden kannalta erittäin tärkeä huomioida rahoitusta saavien järjestöjen kapasiteetti ja sen mahdollinen vahvistaminen tavoitteellisesti.

¹³ Asiantuntijatiimissä olivat Mr Mwiya Mundia ja Mr Mukendwa Like Mubiana.

C. Tiedotustoiminta

Abilis – säätiön tiedotustoimintaa ohjasi hallituksen hyväksymä¹⁴ tiedotus- ja viestintästrategia sekä vuodelle 2012 laadittu tiedotus- ja viestintäsuunnitelma. Molemmat asiakirjat sisältävät säätiön tiedotustoiminnan kaksi erillistä osaa: kotimaassa ja Etelässä tapahtuva tiedotustyö, jotka tukevat toisiaan. Kotimaan tiedotustyön tavoitteena on lisätä Abilis – säätiön tunnettavuutta. Etelässä tapahtuvan tiedotustyön kautta säätiö pyrkii saamaan lisää uusia hakijajärjestöjä ja yhteistyötahoja verkostoonsa.

Kotimaan tiedotustyö

Kotimaan tiedotustyön painopisteenä olivat kumppaniseminaari ja siihen liittyen ulkomaalaisten vieraiden haastattelut lehtiin ja uutiskirjeeseen, Abilis-esittelyvideon valmistaminen sekä Abilis-kirjan aineiston kokoaminen ja työstäminen.

Kumppaniseminaarin osallistujista julkaistiin haastatteluja vammaisjärjestöjen lehdissä kuten Airut, Akson ja Kynnys. Heidän haastatteluitaan hyödynnettiin myös säätiön omassa tiedotteessa loppuvuodesta 2012. Abilis-esittelyvideolle koottiin tiivis tietopaketti säätiön toiminnasta ja sen merkityksestä. Värikkäät kuvat elävöittävät videota ja sen sisältöä. Tarkoituksena on käyttää videota erilaisissa tilanteissa Suomessa ja ulkomailla. Materiaalin kokoamisessa hyödynnettiin sekä säätiön kuva-arkistoa että uutta kuva-aineistoa. Esittelyvideo tehtiin suomen ja englannin kielillä. Videon valmistamiseen ostettiin ulkopuolisen asiantuntijan työpanosta. Lopullinen tekstitetty (kuulovammaisille soveltuva) versio valmistuu alkuvuodesta 2013.

Idea Abilis-kirjan kokoamiseen oli syntynyt jo edellisenä vuonna. Satojen päättyneiden hankkeiden tulokset ja vaikutukset, loppuraportteihin kirjattuina, sisälsivät sellaisia yksityiskohtia, jotka haluttiin saada laajemmin suomalaisten veronmaksajien tietoisuuteen. Kirjan kautta haluttiin erityisesti nostaa esille tosiasia, että varsin pienilläkin projektirahoituksilla voidaan saada isoja ja merkityksellisiä muutoksia aikaan yksilöiden ja ryhmien elämäntilanteissa. Tämän asian esille nostaminen vaikutti erityisen tärkeältä, aikana, jolloin kehitysyhteistyöstä, siihen käytettävän verovarojen määrästä ja kohdentumisesta, keskustellaan kriittisesti.

Kirjan aineiston kokoamisesta vastasi 4-henkinen toimituskunta ja käännöstyöhön osallistui sen lisäksi 4 muuta henkilöä. Kirjan suunnitteluun, kirjoittamiseen ja toimittamiseen ostettiin ulkopuolista asiantuntijapanosta. Avointa kutsua kirjoittaa oma tarina Abilis-säätiön kirjaan oli levitetty kumppanimaihin ja sellaisiin hankkeisiin, joiden kanssa projektikoordinaattorit olivat yhteydessä jo vuoden 2011 puolella. Samoin asiasta tiedotettiin säätiön nettisivuilla. Tarinoita koottiin syksyyn 2012 asti. Loppuvuodesta aineistoa käsiteltiin ja toimitettiin, käännettiin suomeksi ja englanniksi¹⁵ sekä ryhdyttiin muokkaamaan kirjaksi. Laajan ja värikkään aineiston kokoaminen yhdeksi kirjaksi oli suunniteltua työläämpää, joten alkuperäisessä suunnitelmassa ei pystytty etenemään. Tavoitteena on, että kirja julkaistaan keväällä 2013, säätiön 15 juhlavuoden kunniaksi.

Näiden lisäksi aikaisemmin ilmestyneet suunnittelu-, haku- ja raportointimanuaalit¹⁶ käännettiin ja julkaistiin venäjän, ranskan ja espanjan kielillä sekä käännettiin paikallisille kielille kuten Amhara, Bangla, Khmer, Kirgiisi ja Swahili. Lisäksi säätiö ryhtyi työstämään selkäydinvammaisten itsehoitopasta, jonka alkuperäinen versio on suunniteltu kehitysmaaolosuhteisiin, mutta joka kaipaa päivittämistä. Samoin säätiö jatkoi aiempaa tiedotustyötä julkaisemalla kaksi tiedotetta (kesä- ja joulukuussa) ja teema-artikkeleita Kynnys- ja VOIMA -lehdissä. Uutiskirjeet julkaistiin viidellä eri kielellä ja kaikki tiedotteet on koottu säätiön nettisivuille (www.abilis.fi). Samoin säätiö oli mukana Maailma kylässä – tapahtumassa toukokuussa.

¹⁴ Säätiön tiedotus- ja viestintästrategia vahvistettiin hallituksen kokouksessa 30.3.2011.

¹⁵ Tarinoiden alkuperäiskielet olivat: englanti, espanja, portugali ja venäjä.

¹⁶ Abilis Manual 1: Planning for Success: Participatory Project Planning, Abilis Manual 2: Writing a Project Proposal, Abilis Manual 3: Project Reporting

D. Hankevalmistelu- ja seuranta

2.7. Hankevalmistelu

Hankevalmistelulla tarkoitetaan Abillis-säätiöön saapuvien rahoitushakemusten arviointia ja taustaselvitysten tekemistä sekä siihen liittyvää asiantuntijatyötä. Abiliksens projektikoordinaattorit ohjaavat tarvittaessa hakijajärjestöjä, mikä kuuluu hankevalmistelutyöhön. Hyvin toteutetun hankevalmistelun tavoitteena on varmistaa säätiön tukemien hankkeiden onnistuminen ja vaikuttavuus sekä taata tasapuolinen ja avoin kohtelu huolimatta siitä, että tukea hakevien järjestöjen toimintaympäristöt ja kapasiteetit vaihtelevat runsaasti.

Hankalissa olosuhteissa toimivat ja/tai toimintaansa aloittelevat järjestöt tarvitsevat tiiviimpää tukea ja seurantaa kuin asemansa jo vakiinnuttaneet järjestöt. Abilis-säätiö pitää tärkeänä yhdistää rahalliseen tukeen tiivis vuoropuhelu hanketta toteuttavan järjestön kanssa, jolloin hankkeen suunnittelun, toteuttamisen ja raportoinnin prosessi on itsessään järjestön kapasiteettia kasvattava. Mikäli kyseessä on Abiliksens kumppanima, tukea ja koulutusta tarjoaa kumppanijärjestö. Vammaisten oma toiminta koko projektisyklin ajan on asia, jota korostetaan Abiliksens työssä ja manuaaleissa, mutta tuetaan myös käytännössä.

Hallituksen jäsenten asiantuntemusta käytetään hyväksi hanketyön eri vaiheissa. Kaikki toimiston käsittelevät ja valmistelevat hakemukset hyväksytään hallituksessa, lukuun ottamatta pieniä ja nopeasti päätettäviä hankehakemuksia, joiden päätöksen tekee toiminnanjohtaja.

2.8. Projektien seuranta ja arviointi

Säätiö pyrkii varmistamaan hakijajärjestöjen taustat jo ennen projektin käynnistymistä ja seuraa projektin toteutusta koko hankesyklin ajan. Järjestön taustojen varmistamisessa olennainen osa on kumppanijärjestöillä. Ei-kumppanimaista tulevien hakemusten taustat selvittää Abiliksens toimisto, kansainvälisen verkostonsa avulla. Hakijajärjestön vakiintuneisuus varmistetaan siten, että järjestöjä pyydetään toimittamaan rekisteröitymistodistus ja edellisen vuoden tilinpäätös (tai sen puuttuessa saldotodistus pankista) hakemuksen mukana, mikäli tällaiset asiakirjat ovat saatavilla. Jokaiseen hakemukseen vaaditaan myös kaksi suosituskirjettä riippumattomilta tahoilta.

Toimihenkilöt ryhmittelevät hakijat joko aloitteleviin järjestöihin (Newly established organizations) tai vakiintuneempiin järjestöihin (Long established organizations) sen mukaan, onko järjestöllä vakiintunut hallinto ja taloudenhoito tilinpäätöksineen vai ei. Tämän jaottelun perusteella projektikoordinaattorit edellyttävät projekteja toteuttavilta järjestöiltä projektin raportoinnissa joko alkuperäisiä kuitteja (Newly estab.org.) tai projektista suoritettua tilintarkastusta (Long estab.org.). Vuonna 2012 aloittelevia järjestöjä oli 41 % hakijoista. Luku on hieman pienentynyt viime vuosien aikana ja säätiö saa enemmän paikallisten tilintarkastajien raportit osana projektin loppuraporttia.

Käynnissä olevien projektien seuranta

Kumppanijärjestöjen fasilitaattorit seuraavat hankkeiden toteutumista niiden käynnistyttyä säännöllisesti. Projektin aikana fasilitaattori käy keskimäärin kaksi kertaa seuraamassa hankkeen toteutusta ja ohjaamassa raportoinnissa. Hän myös pitää yhteyttä toteuttajajärjestöön puhelimitse, mikäli se on mahdollista. Abilis seuraa hankkeen toteutumista väli- ja loppuraporttien kautta, mahdollisesti muun yhteydenpidon kuten sähköpostin avulla ja käymällä projektissa paikan päällä seurantamatkojen yhteydessä. Säätiön rahoituksella vuonna 2012 meneillään olleista hankkeista 67 % oli Abiliksens kumppanijärjestöjen seurannassa.

Abilis -säätiön hallituksen jäsenet ja toimihenkilöt vierailevat säätiön rahoittamissa projekteissa ja arvioivat sen avulla säätiön toimintaa ja projektien vaikuttavuutta. Vuoden 2012 aikana säätiön edustajat tekivät seurantamatkan Mosambikiin, Kirgisiaan, Somalimaan, Kambodzhaan,

Thaimaahan ja Intiaan¹⁷. Lisäksi Mekongin alueen maihin (Kambodzha, Laos, Myanmar, Thaimaa) tehtiin kaksi valmistelumatkaa. Kaikki toteutuneet matkat pohjasivat toimintasuunnitelmaan. Yhteensä Abiliksens edustajat pääsivät seuraamaan 60 käynnissä¹⁸ olevan projektin toteutusta ja tapaamaan projektien toteuttajia ja hyödynsaajia. Matkoilla he tapasivat lisäksi hakijajärjestöjen ja päättäneiden hankkeiden edustajia. Kaikista seurantamatkoista laadittiin matkaraportit¹⁹ ja ne sisälsivät projektivierailuiden keskeiset havainnot ja suositukset. Perusseurannan lisäksi kumppaniseminaarin yhteydessä projektikoordinaattorit saivat hakemuksia sekä tietoja ja raportteja käynnissä olevista hankkeista.

Säätiön hallitus seurasi projektien etenemistä matkaraporttien ja matkoille osallistumisen kautta. Vuonna 2012 hallituksen jäsen oli mukana Mosambikin matkalla. Hallituksen jäsenen osallistuminen seurantamatkoille on koettu tärkeäksi osaksi niin hankkeiden seurantaa kuin yhteistyötä Etelän vammaisjärjestöjen kanssa.

Päättävien hankkeiden arviointi ja seuranta

Vuoden 2012 aikana säätiö panosti vanhojen, pitkittyneiden hankkeiden läpikäymiseen (alkaneet jo vuosina 2007–2009). Näiden joukosta saatiin 36 projektia päätökseen. Tämä lisäsi hyväksytyjen loppuraporttien määrää, joka oli suhteellisen korkea, yhteensä 127 kappaletta. Näistä 11 oli pienten hankkeiden loppuraporttia.

Hankkeen enimmäiskesto on säätiön antamien ohjeiden mukaan kaksi vuotta. Suunnitelmissa yleensä ilmoitetaan hankkeen kestoksi yksi vuosi. Keskimäärin projektien kesto oli 21 kuukautta (hieman alle kaksi vuotta). Valtaosa (71 %) projekteista saadaan päätöksen tavoiteajassa eli alle kahden vuoden. Yli kaksi vuotta kestäneissä hankkeissa on usein ollut erilaisia ongelmia, yleisimmin hankkeiden toteutuksessa ja raportoinnissa. Vuoden 2012 osalta päättäneiden hankkeiden kestot on koottu taulukkoon 5. Luvut ovat säilyneet viimeisten vuosien aikana samalla tasolla.

Projektin kesto	lkm	%
12 kk tai alle	27	21
Yli 1 vuotta	64	50
Yli 2 vuotta	25	20
Yli 3 vuotta	11	9
YHTEENSÄ	127	100

Taulukko 5. Projektien kesto vuonna 2012 päättäneissä projekteissa.

Säätiön talousraportoinnissa ensisijainen vaihtoehto on ollut se, että tukea saanut järjestö teettää tilintarkastuksen ja säilyttää hankkeiden tositeaineiston omassa maassaan. Tuensaaja (Etelän järjestö) toimittaa säätiölle asianmukaiset raportit avustuksen käytöstä sekä tilintarkastajan raportin. Joissakin tapauksissa tilintarkastuksen kulut ovat kuitenkin kohtuuttomat verrattuna hankkeiden kokoon. Jos tilintarkastus tästä tai muusta syystä osoittautui täysin mahdottomaksi, tuensaaja lähetti säätiölle kuluraportin ja alkuperäiset tositteet hankkeiden kuluista. Tällöin raportin ja tositteiden vastaavuus tarkistettiin säätiön toimistossa.

Viime vuosien aikana projektin (tai koko järjestön) tilintarkastusraportti on osa loppuraporttia valtaosassa (60–70 %) säätiön rahoittamista projekteista. Säätiö on tukenut kehitystä ja kouluttanut muun muassa kumppanijärjestöjä ohjaamaan toteuttajajärjestöjä tähän toimintamalliin.

¹⁷ Kambodzha & Thaimaa-matka toteutettiin kahden maan yhdistelmämatkana.

¹⁸ Seurantamatkojen yhteydessä päästiin arvioimaan noin neljännes kaikista säätiön rahoituksen alaisista projekteista.

¹⁹ Seurantamatkoista laaditaan Abilis – säätiön käytännön mukaan lyhyt- ja pitkäraportti. Lyhyt matkaraportti annetaan hallitukselle tiedoksi matkan jälkeen seuraavassa kokouksessa. Pitkä matkaraportti on kattavampi ja voidaan lähettää hallituksen jäsenille sitä pyydettyä.

Keskeytetyt hankkeet vuonna 2012

Säätiön projektirahoitustoiminnassa hanke voidaan keskeyttää, jos projektin toteuttamiseen, erityisesti taloushallintoon, liittyy ongelmia, raportointi on puutteellista tai järjestöön ei enää saada yhteyttä. Toisaalta vuosittain keskeytetään joitakin hankkeita siitä syystä, että hankkeen varsinaiset toiminnot ovat jo päättyneet ja ne on saatu toteutettua alkuperäistä suunnitelmaa pienemmillä talousresursseilla. Näihin ryhdytään tekemään jatkossa rahoituspäätöksen muutos (uusi termi kuvaamaan tilannetta ja päätöstä, ilman negatiivista vivahdetta). Lisäksi vuosittain on joitakin viivästyneitä hankkeita, joissa varsinainen hanke on toteutettu, mutta raportointi on viivästynyt. Nämä tapaukset ovat hallinnollisesti keskeytyksiä, mikäli jäljellä olevaa rahoituserää ei makseta.

Vuonna 2012 säätiö hallinnollisesti keskeytti 24 myönnetyn projektirahoituksen maksamisen. Näistä vain 2 projektia oli sellaista, joissa keskeytyspäätökseen liittyi myös takaisinperintätoimet. Muut keskeytyspäätökset tehtiin tapauksissa, joissa hanke oli vanha ja pitkittynyt, projektitoiminnot olivat päättyneet, toteuttajajärjestöön ei saatu enää yhteyttä tai sen kapasiteetti oli siinä määrin heikko, ettei projektin jatkamiselle ja raportoinnille ollut näyttöä. Näissä tapauksissa järjestöt olivat kuitenkin raportoineet maksetun projektiaavustuksen käytön ja valtaosa projektien suunnitelluista toiminnoista oli toteutettu. Nämä todennettiin säätiön saamien raporttien ja ulkopuolisten lausuntojen (kumppanijärjestö tai suosittelijat) avulla. Tärkeänä kriteerinä pidettiin sitä, että projekti oli valtaosaltaan toteutettu ja vammaiset henkilöt olivat hyötynneet projektitoiminnoista. Tarvetta takaisinperinnälle ei tällöin ollut. Säätiö kiinnitti kuitenkin huomion siihen, että osalla tuensaajista raportointi- ja hallintokapasiteetti on heikko, mikä viivästyttää projektin saattamista loppuun. Toisaalta ruohonjuuritason ryhmien tarve ulkopuoliselle tuelle, Abiloksen rahoitukselle, on ilmeinen. Epäonnistumisen riski kasvaa silloin, jos projektisuunnitelma on liian laaja järjestön kapasiteettiin nähden. Taulukko 6. sisältää tiedot tehdyistä päätöksistä ja niiden osuuksista.

Keskeytyksen syy	Määrä	%
Rahoituksen peruminen	4	17
Projektitoiminnot päättyneet, ei tarvetta jäljellä olevalle rahoituserälle	13	54
Ei yhteyttä järjestöön (maksatus ei mene perille)	2	8
Järjestön heikko kapasiteetti (jatkaa projektia ja raportoida)	3	13
Talousväärinkäytös, jolloin takaisinperintätoimet aloitettu	1	4
Muuttunut järjestön tilanne, joka johti takaisinperintätoimiin	1	4
Yhteensä	24	100

Taulukko 6. Hallinnollisesti keskeytetyt projektit, keskeytysten syyt ja osuudet vuonna 2012.

Taulukon 6. mukaisesti Abilis-säätiö joutui perumaan 4 rahoituspäätöstä. Näissä tapauksissa hanke ei ollut koskaan käynnistynyt, eikä säätiö ollut maksanut rahoitusta järjestöille. Kolmessa tapauksessa²⁰ kyse on bangladeshilaisesta järjestöstä, joiden on vaikea saada virallista lupaa vastaanottaa ulkomaista rahoitusta. Yksi rahoitus oli myönnetty Mosambikiin, mutta hallitus perui myönnön (11AF038), koska projektin toteutukselle ei ollut edellytyksiä, järjestön muuttuneen tilanteen takia.

Säätiö keskeytti kaksi sellaista hanketta, joista se ryhtyi perimään jo maksettua avustusta takaisin²¹. Näistä vain toinen, 10AF190, johtui talousväärinkäytöksestä, jonka suuruus on kuitenkin varsin pieni, 908 €. Toinen takaisinperintä, 11AA079-FT, käynnistettiin tilanteessa, jossa järjestön toimintakapasiteetti oli äkillisesti muuttunut ja se halusi keskeyttää projektin ja palauttaa saamansa rahan Abilis-säätiölle. Takaisinperitty raha, 325€, palautui säätiön pankkitilille joulukuussa 2012.

²⁰ Perutut rahoituspäätökset Bangladeshiin koskivat seuraavia projekteja: 09AA011, 09AA013 ja 11AA003.

²¹ Takaisinperintään jouduttiin kahdessa hankkeessa: 10AF190 ja 11AA079-FT.

Niiden keskeytettyjen hankkeiden osuus, joissa ilmenee väärinkäytöksiä, on säätiön koko rahoitustoiminnassa pieni. Vuonna 2012 vain siis yksi hanke kuului tähän kategoriaan. Vastaavasti myönnettyä pienemmällä rahoituksella voitiin toteuttaa yli puolet (54 %) keskeytetyistä hankkeista. Nämä ns. positiiviset keskeytykset halutaan jatkossa kirjata muutospäätöksenä, jolloin hallitus muuttaa aiemmin tehtyä rahoituspäätöstä ja jäljellä oleva rahoitusosuus vapautuu yleiseen projektirahoitukseen.

Näiden päätösten lisäksi säätiön hallitus päätti lopettaa takaisinperinnän (840 €) edellisenä vuonna keskeytetystä hankkeesta (07AF14), koska ugandalainen toteuttajajärjestö oli saanut oikeusteitse rahan varastaneen henkilön tuomiolle.

Vuoden aikana Abilis-säätiö jatkoi takaisinperintätoimia niissä aiempina vuosina keskeytetyissä tapauksissa²², joihin liittyi talousepäselvyyksiä. Säätiö noudattaa kolmen vuoden perintäohjetta ja karhuu takaisinperittävää osuutta vähintään kolmen kirjeen avulla. Säätiön kumppanimaissa kumppanijärjestö on mukana takaisinperintätoimissa ja –seurannassa. Kaikki takaisinperintään johtaneet keskeytyspäätökset säätiö on ilmoittanut vastuuvirkamiehelleen ulkoasiainministeriöön.

2.9. Projektien tuloksia ja toiminnan vaikutuksia

Abilis -säätiön rahoitustoiminnan keskiössä ovat kehitysmaiden vammaisten suunnittelemat ja toteuttamat projektit. Olemalla mukana hankkeen valmistelussa ja käytännön toteutuksessa vammaiset ihmiset saavat kokemusta ja oppivat asioita – voimaantuvat olemaan aktiivisia yhteisön jäseniä. Säätiön tukea halutaan kohdistaa erityisesti ruohonjuuritason toimijoille, vammaisten ihmisten järjestöille ja ryhmille. Ruohonjuuritasolla vammaiset ihmiset ovat hyvin köyhiä, vain vähän kouluja käyneitä ja usein vailla työtä ja toimeentuloa. Siksi Abiloksen tarjoama tuki kohdistuu usein toimeentulon hankintaan ja sitä mahdollisesti edeltävään epäviralliseen ammatilliseen koulutukseen.

Abiloksen taloudellisen tuen kautta voidaan havaita myönteistä muutosta niin yksilö- kuin järjestötasolla. Vaikka toteuttajajärjestöt ovat vähän kokemusta omaavia toimijoita, hankkeiden konkreettinen sisältö ohjaa järjestöjen edustajia ja hyödynsääjia aktiiviseen osallistumiseen. Juuri vammaisten osallistuminen onkin tärkein elementti Abilis – säätiön rahoitustoiminnassa. Vammaisten osallistumista tuetaan niin hankkeiden suunnittelussa ja toteutuksessa kuin varsinaisessa työllistymisessäkin. Vammaisten oma panos on merkittävä ja vaikutusmahdollisuus korkea. Ruohonjuuritasolle suunnatulla projektirahoituksella tarjotaan täten merkityksellinen lisäarvo suomalaiseen kehitysyhteistyöhön. Vaikka projektien koko on pieni, sen vaikutukset voivat olla suuret, monelle kehitysmaan vammaiselle ihmiselle ensiarvoisen tärkeitä.

Säätiön rahoittamat projektit voidaan luokitella toiminnallisiin ryhmiin ja koota yleisimmin toteutettavat projektitoiminnot ja niiden vaikutukset kyseisten ryhmien kautta. Merkillä pantavaa on myös se, että säätiön rahoittamien projektien kautta on saatu sellaisiakin vaikutuksia, joita varsinaisessa hankesuunnitelmassa tai raporteissa ei mainita. Toteuttamalla projektia vammaiset ihmiset ovat oppineet hankehallintoa, kasvattaneet järjestönsä kapasiteettia ja laajentaneet järjestön toimintaa. Usein yhteistyö paikallisviranomaisten ja muiden järjestöjen kanssa on parantunut. Samoin yhteiskunnan ja yhteisön asennoituminen vammaisuuteen on muuttunut myönteisemmäksi. Pohjoisen näkökulmasta nämä ovat myönteisiä vaikutuksia. Etelän toimijalle toimeentulon hankkiminen ja nälän poistaminen ovat ensisijaiset tulokset.

Seuraavilla sivuilla esitellään kuvaavia esimerkkejä vuonna 2012 päättyneistä hankkeista toimintaluokittain. Esimerkkiprojektien avulla halutaan kertoa hieman yksityiskohtaisemmin vammaisten ihmisten tarpeet sekä projektin kautta aikaansaatu muutos yksilöiden ja/tai yhteisön elämässä.

²² Takaisinperinnän alla on yhteensä 7 projektia: 06AA25, 06AF18, 06AF89, 08AF064, 09AF019, 10AF173 ja 10AF190. Näistä viimeisin on vuoden 2012 takaisinperintätapaus.

A. TOIMEENTULON PARANTAMINEN JA KÖYHYEDEN VÄHENTÄMINEN

Vuonna 2012 päättyneistä hankkeista hieman alle puolet (48 %, 61 projektia) oli toimeentulon hankintaan ja köyhyyden vähentämiseen liittyviä hankkeita. Tyypillisiä hanketoimintoja olivat karjan- ja kanankasvatus, maatalous, kuivaruokatuotteiden valmistus, puu- ja käsityöt, tietokone-aidot ja siihen liittyvä työllisyys. Pienyritystoiminta oli osa hanketoimintaa yli puolessa päättyneistä hankkeista. Eri alojen ammatillista koulutusta tarjottiin lähes kaikissa hankkeissa. Hyvä ja kuvaava esimerkki säätiön rahoittamasta toimeentulon hankintaprojektista on seuraava Tansaniassa toteutettu hanke, joka tarjosi nuorille kuuroille työtä ja elintason kohentumista:

Projektin nimi:	Production of batik fabrics and outfit garments
Toteuttajajärjestö:	Groups of arts and culture of the Deaf (KISUWITA)
Myönnetty summa:	7 593 €
Projektin kesto:	10/2010 – 10/2012
Projektin lyhyt kuvaus:	Projektin tarkoituksena oli tarjota toimeentulon lähde nuorille kuuroille. Projektin aikana heille tarjottiin sekä ammatillista että liiketoiminnan koulutusta.
Projektitoiminnot:	Ammatillista koulutusta batiikkitöiden tekemiseen, pienyritystäjyys-koulutusta, tarvittavan erikoisompelukoneen ja batiikkimateriaalin hankinta, kirjanpitokoulutusta ryhmän nimetyille jäsenille.
Keskeiset tulokset:	20 nuorta kuuroa sai batiikkityökoulutuksen, 30 kuuroa osallistui 5-päiväiseen pienyritystäjyyskoulutukseen, 3 ryhmän jäsentä osallistui kirjanpitokoulutukseen, batiikkituotteiden valmistus on lisääntynyt, batiikkituotteiden laatu on noussut, ryhmän jäsenten tulot ja elintaso ovat kohentuneet.
Vaikutukset:	Kuurojen nuorten taloudellinen tilanne ja elintaso kohentuivat ja heistä tuli itsenäisempiä, yhteisön asennoituminen vammaisiin henkilöihin muuttui positiivisemmaksi.

Toimeentulon hankintaprojekteissa keskeiset tulokset liittyivät vammaisten henkilöiden kasvaneeseen toimeentuloon ja työllistymiseen. Samoin useat projektit osoittivat, että vammaiset ihmiset ovat kykeneviä elättämään itsensä, jopa perheensä, kun heille annetaan siihen mahdollisuus. Suhtautuminen vammaisiin henkilöihin muuttui myönteisemmäksi, kun yhteisö näki laadukkaat tuotteet tai muuten tarkoituksenmukaisen toiminnan, jota vammaisten oma ryhmä toteutti. Erilaisia tuotteita valmistamalla ja myymällä vammaiset henkilöt ovat pystyneet vastaamaan omien tarpeidensa lisäksi myös koko yhteisön tarpeisiin. Liite 1. sisältää yhteenvedon kaikista vuonna 2012 päättyneistä toimeentulohankkeista, keskeisistä tuloksista ja vaikutuksista.

B. JÄRJESTÖTYÖ JA VAMMAISTEN HENKILÖIDEN KAPASITEETIN KASVATTAMINEN

Vuonna 2012 päättyneiden hankkeiden joukossa oli reilu neljännes (26 %, 33) sellaisia hankkeita, joiden tarkoituksena oli vahvistaa vammaisten henkilöiden osallistumista, kouluttautumista ja vaikuttamismahdollisuuksia sekä lisätä vammaisjärjestöjen kapasiteettia. Järjestön kapasiteetin kasvattaminen on usein osa laajempaa hankekokonaisuutta. Abilis – säätiön rahoituksen avulla moni järjestö on päässyt vakiinnuttamaan toimintaansa ja talouttansa. Samalla sen jäsenistön elintaso ja elämänlaatu ovat kohentuneet. Toisaalta projektien toteuttamisen ja raportoinnin kautta järjestöt saavat konkreettista kokemusta hallinnollisista käytännöistä ja rahoittajayhteistyöstä. Tukemalla ruohonjuuritason vammaisjärjestöjä projektien toteuttamisessa Abilis -säätiö tukee

yksittäisten vammaisten jäsenten voimaantumista, mutta samalla koko järjestön kehittymistä. Seuraava esimerkki on hyvä kuvaus siitä, kuinka Abilis-säätiön rahoituksella voidaan vahvistaa järjestötaitoja, luoda yhteistyösuhteita järjestöjen välille, eri puolilla maata, ja vammaisjärjestöt on saatu yhdistämään voimansa. Esimerkki hanke toteutettiin Etelä-Kirgisiassa ja sen toteutuksesta vastasi kumppanijärjestö Ravenstvo:

Projektin nimi:	Institutional development of the DPOs in the Southern Region of Kyrgyzstan Republic
Toteuttajajärjestö:	Union of Disabled People of Issyk-Kul Region, Ravenstvo
Myönnetty summa:	17 233 € (Special grant)
Projektin kesto:	02/2011 – 3/2012
Projektin lyhyt kuvaus:	Tavoitteena oli vahvistaa Etelä-Kirgisiassa toimivien vammaisjärjestöjen kapasiteettia.
Projektitoiminnot:	Järjestötoiminnan koulutukset, mukaan lukien organisaatioanalyysin teko, tilintarkastus, kirjanpito, lainsäädäntö ja järjestöjen verotus Kirgisiassa, pyöreän pöydän keskustelut, joissa mukana vammaisjärjestöjen ja paikallisviranomaisten edustajia, tiedotustilaisuudet (tiedotusvälineille).
Keskeiset tulokset:	Projektin aikana 12 Etelä-Kirgisian vammaisjärjestöä (järjestöjohtajat ja kirjanpitäjät) sai koulutusta järjestön johtamisesta ja taloushallinnosta, järjestöjen kapasiteetti vahvistui (järjestötyö, taloushallinto), Etelä-Kirgisian vammaisjärjestöt loivat kontakteja maan muihin vammaisjärjestöihin ja menivät mukaan Kirgisian vammaisliikkeeseen, pyöreän pöydän keskusteluissa sovittiin vammaisasioiden koordinaatiokomitean muodostamisesta ja toimintaohjelmasta alueelle, media lähetti televisiolähetyksiä koulutuksista ja tilaisuuksista.
Vaikutukset:	Etelä-Kirgisian vammaisjärjestöt ovat mukana valtakunnallisessa vammaisverkostossa ja vammaisliikkeessä, vammaisliike vahvistui, järjestöjen yhteistyö vahvistui ja uudet verkostot vahvistuivat (yhteistyö Pohjois- ja Etelä-Kirgisian vammaisjärjestöjen välillä yhteiskunnallisesti merkittävää, maan poliittinen tilanne huomioiden), projektin myötä syntyi hankkeita, jotka loivat vammaisille erilaisia toimintamahdollisuuksia sekä vammaisjärjestöille mahdollisuuden kerätä omia varoja, yhteisön suhtautuminen vammaisiin ihmisiin muuttui myönteisemmäksi.

Yllä kuvattu esimerkki kuvaa olemassa olevien, pienten ja aloittelevien järjestöjen vahvistumista ja verkostoitumista, jolla oli yhteiskunnallista merkitystä. Säätiö tuki myös uusien järjestöjen perustamista. Vammaisten ihmisten osallistuminen ja järjestäytyminen ovat tärkeä osa vammaisliikettä ja Abilis-säätiön rahoitusta. Moni muu säätiön rahoittama projekti sisälsi johtajuus-, talous- ja järjestötyön peruskoulutusta, jonka kautta mukana olleet järjestöedustajat halusivat vahvistaa osaamistaan ja koko järjestön kapasiteettia. Liitteessä 2. on koottu keskeiset järjestötyön hankemuodot, niiden tulokset ja vaikutukset vuonna 2012 päättyneistä hankkeista.

C. IHMISOIKEUSTYÖ

Vuonna 2012 päättyi 17 hanketta (13 %), joissa vammaisten ihmisoikeudet olivat toiminnan keskiössä tai osana hankkeen kokonaisuutta. Ihmisoikeushankkeiden avulla lisättiin vammaisten ihmisten tietoisuutta omista oikeuksistaan, tiedotettiin ja koulutettiin perheenjäseniä, viranomaisia

ja päättävissä asemissa olevia vammaisten ihmisoikeuksista ja YK:n vammaisten ihmisten ihmisoikeussopimuksesta. Seuraava tapausesimerkki Keniasta antaa kuvauksen siitä, miten säätiön rahoituksen avulla voidaan tukea vammaisten henkilöiden omaa tietoisuutta oikeuksistaan ja vähentää ihmisoikeusrikkomuksia:

Projektin nimi:	Empowerment of Disabled Women and Girls
Toteuttajajärjestö:	Ogutarise Disabled Women Center
Myönnetty summa:	10 840 €
Projektin kesto:	06/2009 – 02/2012
Projektin lyhyt kuvaus:	Projektin tavoitteena oli lisätä ihmisoikeustietoisuutta vammaisten naisten ja tyttöjen keskuudessa tarjoamalla heille koulutusta ja tietoa
Projektitoiminnot:	Projektin alussa toteutettiin baseline-tutkimus, johon osallistui 112 vammaista ja 4 ei-vammaista henkilöä, järjestettiin ihmisoikeuksia käsittelevä tiedotustilaisuus, johon osallistui 94 vammaista ja 5 ei-vammaista henkilöä, perustettiin resurssikeskus, josta vammaiset henkilöt saavat ihmisoikeuksiin liittyvää tietoa ja materiaalia, järjestettiin 12-viikonpituisen oikeuskoulutus, johon osallistui 40 vammaista naista, tuotettiin vaikuttamistyön aineistoa ja jaettiin ihmisoikeusmateriaalia.
Keskeiset tulokset:	Ihmisoikeustietoisuus lisääntyi vammaisten keskuudessa, vammaisten naisten keskuudessa tietoisuus perusoikeuksista lisääntyi, vammaisten naisten kapasiteetti vahvistui ajamaan omia oikeuksiaan, perustettiin resurssikeskus.
Vaikutukset:	Vammaiset naiset ovat vahvempia puolustamaan oikeuksiaan ja vaatimaan ihmisoikeuksien kunnioittamista, ihmisoikeusrikkomukset vähenivät, yhteisön tietoisuus vammaisten ihmisten oikeuksista ja tarpeesta puolustaa niitä lisääntyi, vammaiset naiset ovat itsevarmempia ja vahvempia toimijoita.

Vammaisten naisten aseman, oikeuksien ja järjestötoiminnan tukeminen ovat säätiön strategian keskiössä. Usein säätiön rahoittamissa projekteissa osallistuminen, koulutus, voimaantuminen, ja tietoisuuden lisääntyminen kulkevat käsi kädessä. Ne myös muodostavat peruselementit Abiloksen ihmisoikeusperustaiselle lähestymistavalle, jota säätiö toteuttaa kaikessa toiminnassaan. Liite 3. sisältää yhteenvedon vuonna 2012 päättyneistä ihmisoikeushankkeista, niiden keskeisistä toiminnoista, tuloksista ja vaikutuksista.

D. VAIKUTTAMISTYÖ

Säätiön rahoittama vaikuttamistyö sisältää vammaisten ihmisten tietoisuuden lisäämisen ja laajemmalle yhteisölle suunnatun tiedotus- ja vaikuttamistyön. Keskeisenä tavoitteena on muuttaa vammaisten ihmisten perheenjäsenten, lähiyhteisön ja laajemminkin yhteiskunnan asennoitumista vammaisuutta ja vammaisia ihmisiä kohtaan myönteisemmäksi. Vaikuttamistyön keinoina toistuvat usein koulutukset, tiedotustilaisuudet ja erilainen materiaali, jota painetaan, jaetaan tai levitetään muutoin ihmisten tietoon (radio-ohjelmat, kutsutilaisuudet jne.). Noin 8 % päättyneistä projekteista teki vaikuttamistyötä eri muodoissaan. Seuraava esimerkki kuvaa vaikuttamistyötä, jota säätiön rahoituksella toteutettiin onnistuneesti Kolumbiassa:

Projektin nimi:	Music, one language of inclusion
------------------------	----------------------------------

Toteuttajajärjestö:	Artistic Corporation "Blue Illusion"
Myönnetty summa:	7 274 €
Projektin kesto:	12/2011 – 08/2012
Projektin lyhyt kuvaus:	Projektin tarkoituksena oli lisätä yhteisön tietoisuutta vammaisuudesta. Tämä toteutettiin 10-henkisen nuorten vammaisten musiikkiryhmän avulla. Ryhmä kiersi 10 koulussa ja oppilaitoksessa, järjesti konsertteja ja yleisötilaisuuksia.
Projektitoiminnot:	Musiikkiryhmä piti tilaisuuden 10 oppilaitoksessa, kussakin tilaisuudessa puhuttiin vammaisuuteen liittyvistä myyteistä ja totuuksista, musisoinnin lisäksi, kiertueen jälkeen järjestettiin tutkimus, jonka avulla selvitettiin oppilaitosten edustajien näkemyksiä vammaisuudesta, ryhmän jäsenille jaettiin tuottoa, jota ryhmä sai konserteista.
Keskeiset tulokset:	Noin 1000 henkilöä osallistui tiedotus- ja konserttitilaisuuksiin, opiskelijat, vanhemmat ja opettajat tunnistivat vammaisten henkilöiden lahjakkuuden ja halusivat heidät mukaan yhteisöön, yhteisö ymmärtää vammaisasioita ja on lopettanut tuomitsemasta vammaisia henkilöitä, musiikkiryhmä on tunnettu ja sillä on paremmat mahdollisuudet saada esiintymisiä jatkossa eri tilaisuuksiin, ryhmän jäsenet saivat tuloja, joita voivat käyttää omiin henkilökohtaisiin menoihinsa.
Vaikutukset:	Vammaistietoisuus lisääntyi ja asennoituminen vammaisia ihmisiä kohtaan muuttui myönteisemmäksi, vammaisten ihmisten integroituminen yhteisöön vahvistui, 10 oppilaitosta ryhtyi edistämään inklusiivista koulutusta ja vammaisten ihmisoikeuksien toteutumista, nuoret musiikkiryhmäläiset ovat varmempia esiintyjä ja haluavat jatkaa harjoittelua ja esiintymistä yleisölle.

Vaikuttamistyön hankkeissa päätulokset keskittyivät vammaisten henkilöiden ja yhteisön lisääntyneeseen tietoisuuteen vammaisuudesta ja vammaisten henkilöiden oikeuksista. Samoin hankkeiden kautta on lisätty vammaisten ihmisten mahdollisuutta osallistua ja vaikuttaa yhteisössä. Yhteisön, viranomaisten ja päättäjien asennoitumisen muutos on se, johon hankkeilla on tähdätty ja josta useissa loppuraporteissa mainittiin. Vaikka vaikutustyö ja asenteisiin vaikuttaminen ei ole nopea prosessi, ihmisten tietoisuus vaikuttaa lisääntyneen, ja sille pohjalle toivotaan pysyvämpien muutosten ja kehityksen pohjaavan. Liite 4. kokoaa vuonna 2012 päättyneissä hankkeissa käytetyt vaikuttamistyön toimet, saadut tulokset ja vaikutukset.

E. ESTEETTÖMYYS, VIITTOMAKIELI, PISTEKIRJOITUS JA APUVÄLINEET

Vuonna 2012 päättyi 7 säätiön rahoittamaa esteettömyyshanketta. Hankkeiden kautta raivattiin osallistumisen esteitä, valmistettiin ja korjattiin liikkumisen apuvälineitä, opetettiin viittomakieltä ja koulutettiin viittomakielen tulkkeja. Näiden hankkeiden jälkeen monet vammaiset ihmiset ovat päässeet osallistumaan yhdenvertaisesti muiden kanssa. Monelle apuvälineen saanti tai kommunikaatiotavan löytäminen on avannut aivan uuden elämän. Hankkeilla on ollut voimaannuttava vaikutus. Esimerkkiprojekti Somalimaasta kuvaa yhden hankkeen kautta sitä, miten vammaiset henkilöt voivat työllistyä samalla, kun valmistavat ja korjaavat liikkumisen apuvälineitä:

Projektin nimi:	Wheelchair maintenance and repairing training
Toteuttajajärjestö:	Save Communities Survive, SCS
Myönnetty summa:	10 750 €
Projektin kesto:	10/2009 – 05/2012
Projektin lyhyt kuvaus:	Projektin tavoitteena oli varmistaa vammaisten henkilöiden mahdollisuus liikkua ja integroitua yhteisöön, kun nämä saivat liikkumisen apuvälineitä. Tämän tavoitteen toteutumiseksi järjestö koulutti vammaisia ja ei-vammaisia henkilöitä valmistamaan ja korjaamaan liikkumisen apuvälineitä sekä jakoi niitä tarvitseville vammaisille henkilöille.
Projektitoiminnot:	Hankittiin materiaalia, järjestettiin ammatillista koulutusta, miten valmistaa liikkumisen apuvälineitä kuten pyörätuoli, sekä miten korjata ja huoltaa se, jaettiin apuvälineitä vammaisille lapsille ja aikuisille.
Keskeiset tulokset:	10 nuorta vammaista henkilöä sai koulutuksen valmistaa ja korjata pyörätuoleja sekä muita liikkumisen apuvälineitä, koulutuksen saaneista vammaisista henkilöistä tuli ammattilaisia ja he työllistyivät, 25 pyörätuolia korjattiin.
Vaikutukset:	Vammaisten henkilöiden tieto-taito lisääntyi, vammaisten henkilöiden vuorovaikutus muun yhteisön kanssa kasvoi ja heidän oli helpompaa liikkua (apuvälineen saatuaan), vammaisten henkilöiden osallistuminen yhteisössä lisääntyi ja heistä tuli aktiivisia ja varmempia yhteisön jäseniä.

Liite 5. sisältää koosteen muista vuonna 2012 päättyneistä esteettömyyshankkeista päätoimintoineen, tuloksineen ja vaikutuksineen.

F. YHTEISÖPOHJAINEN JA SOSIAALINEN KUNTOUTUS

Abilis – säätiön rahoituksella on käynnissä joitakin kuntoutustoimiin painottuvaa hanketta, joskaan se ei ole säätiön rahoitustoiminnan keskiössä. Usein kuntoutusprojektien toiminnat nivoutuvat vammaisten ihmisten osallistumisen tukemiseen, vammaisuudesta tiedottamiseen (perheiden ja yhteisön asenteisiin vaikuttamiseen) ja toimeentulonhankintaan. Joissakin hankkeissa on keskeisenä elementtinä ollut yhteisöpohjainen kuntoutus ja sen kautta vammaisten yhteisön jäsenten auttaminen ja tukeminen. Alla oleva esimerkkiprojekti toteutettiin Kazakstanissa ja siinä vammaisten lasten ja nuorten mukanaolo on keskiössä:

Projektin nimi:	Consultative center for the parents of the children with disabilities
Toteuttajajärjestö:	Association of Parents with Children with Disabilities, Tajikistan
Myönnetty summa:	9 880 €
Projektin kesto:	01/2011 – 01/2012
Projektin lyhyt kuvaus:	Tavoitteena oli tarjota vammaisten lasten vanhemmille konsultaatiota ja järjestää vammaisille lapsille perustoimintoja ja niiden harjoittelua (kuntoutusta), jotta nämä pääsevät mukaan perheen arkitoimintoihin.
Projektitoiminnot:	Järjestettiin seminaareja vammaisuudesta ja vammaisen lapsen kasvatuksesta ja tukemisesta arjen elämässä, konsultoitin vanhempia,

järjestettiin vammaisille lapsille ja nuorille leikkiterapiaa ja arkitoimintojen harjoittelua, tehtiin retki huvipuistoon.

Keskeiset tulokset: Yhteensä 470 perhettä sai tukea ja ohjausta vammaisen lapsen kasvatukseen ja ohjaamiseen, yli 200 vanhempaa osallistui seminaareihin, 30 lasta pääsi huvipuistoon.

Vaikutukset: Vammaisten lasten vanhemmat ovat aktiivisia ja tiedostavat lastensa mahdollisuudet osallistua arkeen ja perheen toimintaan, yhteisön asennoituminen vammaisuutta kohtaan muuttui myönteisemmäksi.

Säätiön kumppanimaista Intia on paikka, jossa vammaiset ovat usein mukana yhteisöpohjaisissa järjestöissä ja toiminnassa. Vammaisten henkilöiden kartoitus, tarvittavan kuntoutuksen tarjoaminen ja apuvälineiden jakaminen ovat osa järjestöjen toimintaa. Vammaisten oma-apuryhmät tarjoavat osallistumismahdollisuuksia, koulutusta ja toimeentulon hankintaa.

G. HIV/AIDS JA MUUT TERVEYDENHUOLTOPROJEKTIT

Vuonna 2012 päättyneiden hankkeiden joukossa oli 3 sellaista hanketta, jossa vammaisille ihmisille tarjottiin HIV/AIDS –koulutusta tai annettiin terveysvalistusta terveyspalveluiden käytön lisäämiseksi. Lisäksi säätiö tuki HIV-positiivisia ja AIDSia sairastavia henkilöitä ja heidän järjestöjään. Seuraava Sambiassa toteutettu hanke antaa yhden esimerkin säätiön rahoituksella toteutetun HIV/AIDS-hankkeen sisällöstä:

Projektin nimi: Peer education training

Toteuttajajärjestö: Sign language & Advocacy Awareness Development Association of Zambia

Myönnetty summa: 9 757 €

Projektin kesto: 09/2010 – 05/2012

Projektin lyhyt kuvaus: Projektin tarkoituksena oli tarjota HIV/AIDS vertaistukikoulutusta 40 kuurolle henkilölle ja muodostaa vertaistuki- ja draamaryhmiä, jotka levittävät HIV/AIDS-tietoutta kuurojen yhteisöön Länsi-Sambiassa.

Projektitoiminnot: Hankittiin tarvittavaa materiaalia, järjestettiin vertaistukikoulutus, perustettiin nuorten kuurojen toimintaryhmiä, jotka levittivät tietoa HIV/AIDS:sta, nuorten kuurojen draamaryhmä esiintyi käyttäen viittomakieltä.

Keskeiset tulokset: Koulutettiin 40 nuorta kuuroa naista toimimaan vertaishenkilöinä HIV/AIDS-asioissa, levitettiin HIV/AIDS-tietoutta kuurojen keskuuteen.

Vaikutukset: HIV/AIDS-tietoisuus kuurojen ja kuulovammaisten keskuudessa lisääntyi ja he ovat tietoisia siitä, miten HI-viruksen tartunnalta voi suojautua, vammaisten henkilöiden osallistuminen ja järjestäytyminen vahvistui, samoin projektin suunnittelu ja toteutus.

Liite 6. antaa hieman laajemman koosteen vuonna 2012 päättyneissä hankkeissa toteutetuista päätoiminnoista, aikaansaaduista tuloksista ja vaikutuksista.

2.10. Säätiön toiminta suhteessa YK:n vuosituhattavoitteisiin

YK:n yleiskokous on hyväksynyt päätöslauselman (A7C.3/64/L.5), joka edellyttää vammaisten huomioimista vuosituhattavoitteissa. YK:n jäsenvaltioilta ei ole kuitenkaan pyydetty raportoimaan vammaisten tilanteesta. Abilis -säätiön toiminta edistää monilla tavoin YK:n asettamien vuosituhattavoitteiden toteutumista. Alla on lueteltu vuosituhattavoitteet ja eritelty kohdittain, miten säätiön toiminta edisti niiden toteutumista vuonna 2012.

Vuosituhattavoite 1. Äärimmäisen köyhyyden ja nälän poistaminen

Lähes kaikki säätiön rahoittamat projektit palvelevat vammaisten ihmisten köyhyyden vähentämistä. Säätiön rahoittamissa projekteissa tarjotaan koulutusta, lisätään tietoisuutta, käynnistetään ruuantuotantoa ja pienyrittäjyystoimintaa, tuetaan itsensä työllistämistä sekä käynnistetään toimeentulon hankintaa järjestöille ja niiden jäsenille. Vuonna 2012 säätiön rahoituksella käynnistyneistä hankkeista reilusti yli puolessa (60 %) päätavoite oli vammaisten ihmisten köyhyyden vähentäminen ja tulonhankinta. Välillisesti köyhyyden vähentyminen sisältyi lähes kaikkiin rahoitettaviin hankkeisiin.

Vuosituhattavoite 2. Peruskoulutusmahdollisuuksien takaaminen kaikille

Vammaisten lasten peruskoulutus ei toteudu vielä kovinkaan kattavasti, varsinkaan kehitysmaaolosuhteissa. Vuonna 2012 viisi säätiön rahoittamaa projektia pyrki suoraan edistämään vammaisten lasten pääsyä peruskoulutuksen piiriin. Lisäksi neljä hanketta tarjosi elämäntaitojen ja perusasioiden koulutusta nuorille vammaisille. Peruskoulutuksen saaminen vammaisille lapsille oli yhtenä teemana myös kahdessa hankkeessa, joissa tehtiin vaikuttamistyötä ja edistettiin vammaisten ihmisoikeuksien toteutumista.

Vuosituhattavoite 3. Sukupuolten tasa-arvon edistäminen ja naisten aseman parantaminen

Säätiö rahoitti vuonna 2012 yhteensä 11 hanketta, joiden keskeinen tavoite oli sukupuolten tasa-arvo. Näissä vammaisten naisten järjestöjen toteuttamissa projekteissa tavoitteena oli lisätä vammaisten naisten ja tyttöjen tietoisuutta omista oikeuksistaan ja mahdollisuuksistaan sekä tarjota koulutusta ja toimeentuloa. Samoin projekteissa kasvatettiin vammaisten naisten järjestöjen kapasiteettia.

Vuosituhattavoite 4. Lapsikuolleisuuden vähentäminen

Säätiö ei tue suoraan lääketieteellisiä hankkeita, mutta vammaisten lasten henkiinjäämistä edistää kaikki vammaisten ihmisten aseman parantumisessa tapahtuva myönteinen kehitys.

Vuosituhattavoite 5. Odottavien äitien terveyden edistäminen

Säätiön rahoittamista hankkeista vain muutama kohdistuu terveydenhuoltoon, mukaan lukien odottavien äitien terveyden edistäminen. Vuonna 2012 säätiö rahoitti seitsemää projektia, joka tarjosi terveystasvatusta ja -valistusta, erityisesti naisille. Vammaisille naisille tarjottu terveystasvatusta on erityisen tärkeää, koska he jäävät usein terveystasvatustien ja -neuvonnan ulkopuolelle.

Vuosituhattavoite 6. Taistelu HIV/AIDS:ia, malariaa ja muita tauteja vastaan

Säätiön rahoituksella toteutettiin vuonna 2012 viittä sellaista hanketta, jossa pyrittiin valistamaan vammaisia ihmisiä HIV/AIDS -asioista. Säätiö tuki kahta hanketta, jonka avulla HIV-positiivisille henkilöille tarjottiin ammatillista koulutusta ja toimeentuloa, koska he ovat moninkertaisesti syrjittyjä ja köyhiä.

Vuosituhattavoite 7. Ympäristön kestävä kehityksen varmistaminen

Abilis -säätiön toiminnan keskiössä on haavoittuvimmat ihmisryhmät – vammaiset henkilöt, mutta säätiö tukee hankkeita, jotka varmistavat ympäristön kestävä kehitystä ja luonnonvarojen säästämistä. Toimeentulonhankintaan usein liittyvä

maatalous, karjankasvatus ja kasvien viljely ohjataan toteuttamaan paikallisten asiantuntijoiden kanssa yhteistyössä. Säätiön eläintenhoito-ohjeet²³ huomioivat niin ikään ekologisesti kestäväen kehityksen.

Vuosituhatavoite 8. Sitoutuminen globaaliin kumppanuuteen kehityksen edistämiseksi

Abilis -säätiö on mukana kansainvälisessä vammaisliikkeessä ja tukee vammaisia ihmisiä ja heidän järjestöjään toimimaan aktiivisesti niin omassa maassaan kuin yhdessä muiden kanssa. YK:n vammaisten ihmisten ihmisoikeuksien sopimus tarjoaa hyvän pohjan toimia vammaisten oikeuksien puolesta kansallisesti ja kansainvälisesti. Säätiö tukee vammaisjärjestöjä tekemään työtä sen puolesta, että mahdollisimman monet valtiot ratifioivat sopimuksen.

2.11. Säätiön toiminta suhteessa läpileikkaaviin tavoitteisiin

Suomen uuden kehityspoliittisen toimenpideohjelman (2012) lähtökohtana on ihmisoikeusperustainen lähestymistapa kehitykseen, joka edellyttää ihmisoikeuksien noudattamista ja ihmisoikeusnäkökulmien sisällyttämistä kehitysyhteistyön tavoitteisiin, prosesseihin ja tuloksiin. Läpileikkaaviksi tavoitteiksi on määritelty sukupuolten tasa-arvo, eriarvoisuuden vähentäminen ja ilmastokestävyys. Läpileikkaavat tavoitteet ovat köyhyyden vähentämisen, ihmisoikeusperustaisen ja kestäväen kehityksen kannalta keskeisiä päämääriä, joita tulee edistää kaikessa Suomen kehitysyhteistyössä. Suomen laaja ihmisoikeuskäsitys sisältää poliittisten, taloudellisten, sosiaalisten ja sivistyksellisten oikeuksien ohella oikeusvaltiokehityksen sekä demokratian, hyvän hallinnon kehityksen ja anti-korruptiotoiminnan. Ihmisoikeusperustaisuus tukee kestävämpiä kehitystuloksia ja selkeyttää siihen liittyviä vastuuvaihtoja, niin että ihmisoikeudet toteutuvat köyhimpien ja syrjityimpienkin ihmisten kohdalla. Läpileikkaavien tavoitteiden merkitys korostuu köyhyyden vähentämisessä sekä ihmisoikeusperustaisen ja kestäväen kehityksen edistämässä.

Abilis – säätiön toiminta on ihmisoikeusperustaista. Vammaisten ihmisoikeudet, tasa-arvoinen osallistuminen toiminnan suunnitteluun, toteutukseen, arviointiin ja päätöksentekoon ovat keskeisiä tekijöitä läpi koko säätiön toiminnan. Taloudellista tukea voivat saada vain kehitysmaiden vammaiset henkilöt ja heidän järjestönsä, jotka toimivat demokraattisesti. Abilis – säätiön kautta kanavoitu rahoitus kohdistuu kaikista köyhimpien ja syrjityimpien ihmisten ja heidän ihmisoikeuksiensa edistämiseen kehitysmaissa. Samalla kun projektirahoituksen kautta vammaisjärjestöt ja heidän jäsenensä saavat suoraa taloudellista tukea, säätiö tukee vammaisia ihmisiä olemaan aktiivisia, osallistumaan ja vaikuttamaan, demokratiaa toteuttaen. Vain sitä kautta vammaisten ihmisten elinolosuhteet ja asema yhteiskunnassa voivat kohentua.

Säätiöllä on jo useiden vuosien ajan ollut rahoitustoiminnan yhtenä painopisteenä vammaisten naisten tukeminen ja sukupuolten tasa-arvoinen kohtelu. Valtaosa näistä hankkeista oli vammaisten naisten omien järjestöjen toteuttamia projekteja. Säätiö huomioi ilmastoasiat niiden hankkeiden osalta, joissa projektitoiminnoilla voi olla vaikutusta ympäristöön.

2.12. Laatutyö ja toiminnan kehittäminen

Laatutyö

Abilis-säätiön laatutyö perustuu suunnitelmallisuuteen ja koko toiminnan kattavaan laadunhallintajärjestelmään, joka on kuvattu hallituksen vahvistamassa²⁴ laatukäsikirjassa. Tämä säätiön laatukäsikirja sisältää kaksi toisiaan täydentävää osaa. Ensimmäisessä osassa kuvataan säätiön laadunhallintajärjestelmää, mikä sisältää koko säätiön toiminnan lähtökohdat ja periaatteet,

²³ Abilis Animal Husbandary. Basic Guidelines for Animal Management, part I and II.

²⁴ Abilis-säätiön Laatukäsikirja, vahvistettu hallituksessa 15.2.2012. Toimitettu ulkoasiainministeriölle rahoitushakemuksen 2013–2015 yhteydessä.

johtamisen, päätöksenteon ja hankehallinnon ydinprosessit ja menetelmät sekä sen, mitä hyvä laatu tarkoittaa eri osa-alueilla. Toinen osa avaa säätiön laatutyötä, laadun seuranta, arviointia ja kehittämistä. Laadun arviointi kohdistuu luonnollisesti olemassa oleviin prosesseihin ja käytäntöihin, mutta sisältää myös uusien osa-alueiden laadun arviointia. Abilis-säätiön toimintaperiaatteiden kannalta on keskeistä, että kaikessa arvioinnissa ja laatutyössä kehitysmaiden vammaiset ihmiset ovat keskiössä. Tiedon keruu ja arvioinnin mittarit asetetaan niin, että heidän osallistuminen projektin toteutukseen ja kokemat tulokset ja/tai muutokset ovat ensisijaisesti mitattavia muuttujia. Vaikutusten arvioinnissa tulee huomioida laadulliset tekijät, ei pelkästään määrälliset.

Laatutyö on osa Abilis-säätiön toimintaa ja arkea. Sitä tehdään jatkuvasti ja säännönmukaisesti sekä kehitetään eteenpäin. Toimintatapoja ja linjauksia on luotu ja päivitetty koko säätiön olemassaolon ajan. Vuoden 2012 aikana laatutyön panopisteinä olivat kolme osa-aluetta:

- Ihmisoikeusperustaisen toiminnan kirjaaminen omaksi, selkeäksi asiakirjaksi
- Kumppaniyhteistyön kehittäminen, osana hankehallinnon kehittämistyötä
- Arviointityön käynnistäminen, erityisesti rahoitustoiminnan tuloksellisuuden ja hankkeiden vaikuttavuuden mittaamiseen tarvittavien mittareiden ja systemaattisen mittaamenetelmän luominen.

Näiden lisäksi säätiö osallistui toimintasuunnitelman 2012 mukaisesti Vammaisjärjestöjen kehitysyhteistyöyhdistyksen (FIDIDA ry) hallinnoiman vammaiskumppanuusohjelman (VKO) rakentamiseen ja väliarviointiin sekä teki läheistä yhteistyötä sisarsäätiöiden kanssa rahoitustoiminnan ja hankehallinnon käytäntöjen laadun varmistamiseksi. Säätiö vakiinnutti aikaisempina vuosina (2010–2011) toteutettua kehittämistyötä hankehallinnon käytäntöjen yhdenmukaistamiseksi. Uusitut haku- ja raportointilomakkeet olivat käytössä kaikissa kumppanimaisissa ja niitä käännettiin paikallisille kielille. Hankehallinnon siirtäminen Etelän kumppaneille –pilotti jatkui Etiopiassa. Vuoden aikana pilotin toteutus alkoi näkyä laadukkaampina hakemuksina ja raporteina. Pilottitoiminta arvioidaan alkuvuodesta 2013, jonka jälkeen päätetään toimintatavan jatkosta ja mahdollisesta laajentamisesta muihin kumppanimaihin.

Ihmisoikeusperustainen toiminta

Säätiön ihmisoikeusperustainen toimintatapa kirjattiin erilliseksi asiakirjaksi kevätkaudella 2012. Valmistelutyöstä vastasi nimetty toimihenkilötiimi. Linjauskeskustelu käytiin hallituksessa toukokuussa. Ihmisoikeusperustaisen toiminnan keskeisenä elementtinä ovat seuraavat asiat:

- Vammaisten henkilöiden ihmisoikeudet ovat kaiken toiminnan perusta, YK:n vammaisten henkilöiden ihmisoikeuksia koskeva yleissopimus tarjoaa konkreettisen työkalun ihmisoikeuksien edistämiseen.
- Toiminnan kohdistuminen kohdistuu haavoittuvimmassa asemassa oleviin henkilöihin
- Vammaisten henkilöiden osallistuminen (Participation)
- Vammaisten henkilöiden voimaantuminen, erityisesti osallistumisen kautta (Empowerment)
- Toiminta on vammaisten henkilöiden käsissä – omistajuus on vammaisilla henkilöillä.

Ihmisoikeusperustainen lähestymistapa näkyy Abilis-säätiön koko toiminnassa, hallinnosta ja johdosta rahoitustoimintaan ja projektien toteutukseen asti. Säätiö päivittää asiakirjaa tarpeen mukaan ja käy aktiivista keskustelua alan toimijoiden kanssa ihmisoikeusperustaisen toiminnan käytännön toteutuksesta ja painoarvoista.

Kumppanuusohjelma ja sen kehittäminen

Kumppaniyhteistyön tarkoituksenmukainen toteutus parantaa säätiön rahoitustoiminnan laatua ja varmistaa ruohonjuuritason vammaisryhmien pääsyn Abilis-säätiön tuen piiriin sekä onnistuneiden projektien toteutuksen. Vuoden 2012 aikana säätiön kumppanuusohjelmaa kehitettiin ja sen toteutukseen laadittiin uudet lomakepohjat ja linjaukset. Uudet lomakkeet käytiin läpi syyskuussa pidetyssä kumppaniseminaarissa²⁵. Näin varmistettiin se, että kumppanijärjestöjen edustajat

²⁵ Ks. luku 2.6.1.

pääsevät jakamaan kokemuksiaan ja antamaan toiveensa yhteistyön kehittämiseen. Uudet lomakkeet otettiin käyttöön loppuvuodesta 2012 ja ne sisältävät:

- Kumppaniyhteistyön vuosisuunnitelma (Plan of Action of the Partnership Programme)
- Kumppaniyhteistyön vuosibudjetti (Partnership Programme Annual Budget)
- Kumppaniyhteistyön vuosiraportti (Annual Narrative & Financial Report of the Partnership Programme)
- Kumppaniyhteistyön osavuosisraportti (Biannual Narrative & Financial Report of the Partnership Programme)

Kumppaniseminaarin yhteydessä kumppanijärjestöille annettiin tarkempia ohjeita säätiön rahoitustoiminnan toteutuksesta, jotta he voivat ohjata hakijajärjestöjä jo suunnitteluvaiheessa tekemään realistisempia suunnitelmia ja käynnistämään toimintoja, jotka ovat kestävämpiä luonteeltaan. Samalla jaettiin kokemuksia ja hyviä käytäntöjä, mikä tukee Abilis Fasilitaattoreiden ja säätiön projektikoordinaattoreiden työskentelyä hankehallinnon tehtävissä.

Arviointityö – Kohti systemaattista mittausjärjestelmää

Lähivuosien laatutyössä painottuvat avun tuloksellisuuden arvioiminen, mikä on ajankohtainen kehityspoliittinen teema Suomessa. Säätiön rahoitustoiminnan kannalta on oleellista luoda mittaamisen menetelmä, jonka avulla säätiö voi systemaattisesti kerätä tietoa rahoittamistaan hankkeista, hankkeiden aikaan saamista muutoksista yksilön ja/tai yhteisön elämässä sekä sitä, kuinka kestäviä nämä muutokset ovat. Vuonna 2012 säätiö ryhtyi aktiivisesti luomaan mittausmenetelmää, jonka avulla voidaan jatkossa mitata ja arvioida säätiön rahoitustoiminnan kautta saatuja tuloksia ja vaikutuksia sekä niiden kestävyyttä. Lokakuusta 2012 alkaen säätiön palveluksessa oli osa-aikainen tutkimus- ja kehittämistyön vastaava, joka vastasi kehittämistyöstä. Työssä oli mukana 5-henkinen asiantuntijaryhmä²⁶, joka tukee arviointityön toteutusta. Samoin kehittämistyö tarjosi harjoittelupaikan yhdelle Åbo Akademin vaihto-opiskelijalle, joka edesauttoi prosessia ja teki pohjatyötä ihmisoikeushankkeiden vaikuttavuuden arvioimiseksi. Vuoden 2012 aikana arviointityö sisälsi seuraavat keskeiset toimenpiteet:

- Perehtyminen arviointi- ja mittausmenetelmiin, kirjallisuuteen ja Abilisen rahoittamien päätyneiden hankkeiden alkuperäisiin hakemuksiin ja raporteihin.
- Perehtyminen ihmisoikeushankkeisiin ja niitä koskevaan aineistoon.
- Kokemusten ja näkemysten kokoaminen eri sidosryhmiltä (Abilisen kumppanijärjestöjen edustajat/Abilis Fasilitaattorit, säätiön hallituksen jäsenet ja toimihenkilöt).
- Kokemusten, tulosten ja vaikutusten kokoaminen hankkeita toteuttaneilta järjestöedustajilta Ugandassa²⁷ ja Intiassa²⁸.

Arviointityön ensimmäisen vaiheen aikana säätiö on saanut mittausmenetelmän kehittelyn hyvälle alulle. Työn yhteydessä on listattu yksinkertaisia arviointikysymyksiä ja mietitty indikaattoreita, jotka sopivat ruohonjuuritason toimijoiden käyttöön. Erityisesti ihmisoikeushankkeisiin sopivia mittareita kehiteltiin loppuvuodesta 2012. Toimeentulonhankintaan liittyviä indikaattoreita ryhdyttiin niinikään kartoittamaan, mutta varsinainen työ jatkuu vuonna 2013. Laaditut mittarit testataan ja otetaan käyttöön vaiheittain. Arviointityö on kehittämistyön osa-alue, johon säätiön laatutyötä kohdennetaan lähivuosina (2012–2015). Siinä huomioidaan myös koko henkilöstön kokemukset, jota kootaan mukaan kehittämispäivissä.

Henkilöstö

Ammattitaitoinen, osaava ja motivoitunut henkilöstö on Abilis-säätiön resurssi ja tärkeä laatutekijä. Säätiö panosti vuoden aikana henkilöstöhallintoon ja käynnisti loppuvuodesta yhteisöllisen koulutus- ja työnohjausprosessin tukemaan työssä jaksamista ja erilaisuuden hyväksymistä työyhteisössä. Elokuussa 2012 tehdyn työsuojelutarkastuksen jälkeen säätiö ryhtyi valmistamaan

²⁶ Arviointityötä koskevaan työryhmään kuuluvat säätiön edustajina tohtori Hisayo Katsui, Kalle Könkkölä ja Marjo Heinonen. Säätiön ulkopuolelta mukana ovat dosentti Matti T. Laitinen ja tohtori Mina Mojtahedi.

²⁷ Tutkimus- ja kehittämisvastaava tapasi ja haastatteli 3 päätyneen ihmisoikeushankkeen edustajia Ugandassa lokakuussa 2012.

²⁸ Arviointitapaamisessa Intian, Agrassa oli 12 intialaisen vammaisjärjestön edustajaa. Lisäksi 2 muuta Abilikselta tukea saaneen järjestön edustajaa lähetti vastauksensa arviointikyselyyn.

työsuojelun toimintasuunnitelmaa ja toimihenkilöt valitsivat keskuudestaan työsuojeluvaltuutetun sekä kaksi varavaltuutettua. Toimihenkilöiden osallistumista Kepan ja muiden alan toimijoiden järjestämiin koulutuksiin ja tapahtumiin tuettiin. Koulutusten teemoja olivat muun muassa ihmisoikeusperustainen toimintatapa sekä tulosten ja vaikutusten mittaaminen (arviointi). Ajankohtaisia kehityspoliittisia teemoja ja maakohtaisia asioita käsitteleviin koulutuksiin ja keskustelutilaisuuksiin toimihenkilöt osallistuivat myös aktiivisesti.

Toiminnan kehittäminen

Abiliksien strategian ja suunnitelmien mukaisesti säätiö tehostaa rahoitustoimintaansa Mekongin alueella ja perustaa alueelle maanosatoimiston. Pohjatyötä säätiön edustajat olivat tehneet jo useiden vuosien ajan, erityisesti v. 2011, jolloin suunnitelmat alkoivat selkiytyä. Vuonna 2012 maanosatoimiston perustamista varten säätiö toteutti kaksi valmistelumatkaa²⁹, joiden avulla luotiin kontakteja alueen toimijoihin ja rahoittajiin, mutta myös vammaisjärjestöihin. Uusina kohteina olivat Laos ja Myanmar, joissa säätiön edustajat eivät ole aiemmin käyneet, eikä rahoitustoimintaa ole ollut. Matkojen pohjalta säätiön suunnitelmat tarkentuivat. Samoin vahvistui käsitys Abilis-säätiön tuen tarpeellisuudesta paikallisille vammaisjärjestöille. Päivitetty suunnitelma sisällytettiin 3-vuotiseen rahoitushakemukseen Suomen ulkoasiainministeriölle. Varsinainen toiminta käynnistetään vuonna 2013 ja Mekongin alueen toiminta on yksi säätiön painopisteitä koko seuraavan rahoituskauden ajan (2013–2015).

Mekongin alueen toiminnan ydin on rahoitustoiminnan kanavoiminen ruohonjuuritason ryhmille, väkirikkaisiin maihin, maaseuduille, köyhille toimijoille. Säätiön kumppanuusohjelman mallia hyödyntäen taloudellisen tuen lisäksi säätiö tukee toimijoita koulutuksen, ohjauksen ja neuvonnan kautta. Tehtävää hoitaa kansallinen koordinaattori kussakin nimetyssä maassa. Taloushallinnon asioihin annetaan myös koulutusta ja tukea. Tällä tavoin Abilis-säätiö kanavoi entistä tehokkaammin ja laadukkaasti taloudellista ja teknistä tukea niille ryhmille, jotka apua tarvitsevat ja siitä hyötyvät. Koko alueen toimintaa käynnistää ja koordinoi alueellinen toimintayksikkö, jossa päävastuussa on aluekoordinaattori. Uuden rahoituspäätöksen myötä säätiö pääsee käynnistämään alueellisen työn alkuvuodesta 2013. Sen jälkeen toiminta etenee vaiheittain.

E. Hallinto

2.13. Säätiön hallitus

Säätiön hallituksen kokoonpano muuttui vuoden aikana. Edesmenneen hallituksen jäsenen, Maija Könkkölän, tilalle nimettiin Sari Loijas. hallituksen 2-vuotisen toimintakauden jälkimmäiseen vuoteen (2013). Hallituksen kokoonpano oli seuraava:

Kalle Könkkölä	puheenjohtaja	liikkumisvammainen, pyörätuolin käyttäjä
Ari Suutarla	varapuheenjohtaja	kuurosokea, opaskoiran käyttäjä
Liisa Kauppinen	jäsen	kuuro, viittomakielinen
Maija Könkkölä	jäsen (03/2012 asti)	näkövammainen
Sari Loijas	jäsen (01/2013 alkaen)	sokea, opaskoiran käyttäjä
Pekka Tuominen	jäsen	liikkumisvammainen
Irmeli Leinos	jäsen	Diakonissalaitoksen säätiön edustaja
Jukka Kumpuvuori	jäsen	liikkumisvammainen, pyörätuolin käyttäjä
Birgitta Rantakari	varajäsen	Diakonissalaitoksen säätiön edustajan henkilökohtainen varajäsen
Amu Urhonen	varajäsen	liikkumisvammainen, pyörätuolin käyttäjä

Hallituksen puheenjohtajana toimi säätiön perustaja Kalle Könkkölä. Hallitus kokoontui yhteensä kuusi kertaa vuoden aikana.

²⁹ Valmistelu- ja seurantamatka huhtikuu 2012: Kambodzha, Thaimaa; Valmistelumatka Laos, Myanmar, Thaimaa, loka-marraskuu 2012.

2.14. Säätiön kehitysyhteistyöstä vastaava henkilöstö

Abilis -säätiön vakituudessa työsuhteessa olevien toimihenkilöiden lukumäärä säilyi vuoden aikana samana. Vuoden lopussa tiimiin rekrytoitiin osa-aikainen tutkimus- ja kehittämisvastaava ja kumppaniseminaaria oli koordinoimassa määräaikainen koordinaattori. Säätiön palveluksessa vuoden 2012 aikana olivat seuraavat toimihenkilöt:

- ❖ toiminnanjohtaja Marjo Heinonen
- ❖ projektikoordinaattori Tuula Heima-Tirkkonen
- ❖ projektikoordinaattori Leena Hahle (osa-aikaeläke)
- ❖ projektikoordinaattori Jaana Linna
- ❖ projektikoordinaattori Andrea Fichtmüller (äitiys- ja hoitovapaalla)
- ❖ projektikoordinaattori Marina Kitaigorodski
- ❖ projektikoordinaattori Slade Syakango (tuntityö)
- ❖ projektikoordinaattori Arto Vilmi
- ❖ talousassistentti Nina Stieren
- ❖ projektikoordinaattori Rea Konttinen (äitiysvapaan sijainen)
- ❖ tutkimus- ja kehittämisvastaava Hisayo Katsui (1.10.2012 alkaen, osa-aikatyö)
- ❖ seminaarikoordinaattori Nathaly Guzman (1.4.-30.9.2012, osa-aikatyö)

Projektikoordinaattoreiden toimenkuvan keskeinen sisältö oli hankehallinto. Keskimäärin yhdellä projektikoordinaattorilla oli vastuullaan kaksi kumppanijärjestöä ja noin 40–50 projektia. Hankehallinnon työtehtäviin sisältyi yhteydenpitoa hakija- ja kumppanijärjestöihin, hakemusten käsittelyä, rahoituspäätöksen jälkeistä hankeseurantaa sekä toimistolla että paikan päällä projekteissa (seurantamatkojen avulla) sekä raporttien tarkastusta tarvittavine toimenpiteineen. Projektihallinnon työvälineenä Abilis – säätiö käytti Prospekti – projektihallinnon ohjelmaa. Eikumppanimaista tulevat yhteydenotot ja hakemukset työllistivät projektikoordinaattoreita enemmän kuin hankehallinnon tehtävät kumppanimaissa.

Säätiön taloushallinnon tehtäviä hoiti toiminnanjohtajan alaisuudessa talousassistentti. Säätiön kirjanpitoa ja palkkahallinnon hoiti Administer Oy. Taloushallinnon tehtävien hoidossa käytettiin sähköistä taloushallinnon järjestelmää (eFina). Säätiön tilintarkastajina toimivat HTM-tilintarkastajat Raimo Hakola ja Kristian Seemer. Varatilintarkastajina olivat Kari Mikkola (HTM) ja Timo Vilen (HTM).

2.15. Säätiön talous

Säätiön rahoituspohja vuonna 2012

Säätiö saa pääosin rahoituksensa ulkoasiainministeriön kehitysyhteistyövaroista. Vuonna 2012 säätiö noudatti 11.1.2010 ulkoasiainministeriön kanssa allekirjoitetun sitoumuksen liitteenä jätettyä tuenkäyttösuunnitelmaa vuosille 2010 – 2012 ja vuosisuunnitelmaa 2012. Ulkoasiainministeriön tuki vuodelle 2012 oli yhteensä 1 900 000 euroa. Lisäksi säätiön käytössä oli takaisinperinnästä palautunutta rahaa 325 euroa ja korkotuottoa ja 9,10 euroa. Käytettävissä ollut valtion tuki oli yhteensä 1 900 334 euroa. Säätiön varainhankinnan tuotot olivat vuonna 2012 yhteensä 6 244 euroa.

Loppuvuodesta 2012 Abilis –säätiö sai Tukilinjafoorumin apurahan, 20 000 €. Rahoitus oli tarkoitettu vammaisten työllistymisen tukemiseen.

Säätiön varainkäyttö vuonna 2012

Säätiön varsinaisen toiminnan kulut vuonna 2012 olivat 1 919 650 euroa. Valtion tukea säätiö käytti yhteensä 1 899 649,52 euroa.

Säätiö käytti vuonna 2012 projektirahoitukseen yhteensä 1 253 968 euroa, mikä on 66 % vuoden 2012 valtion tuesta. Projektirahoituksen kuluihin sisältyvät tiedotushankkeiden kulut, 40 912 euroa. Hallintokuluihin käytettiin 178 061 euroa, mikä on 9,4 % ulkoasiainministeriön rahoitussopimuksen mukaisesta kokonaisvuosituesta. Hankevalmisteluun ja -seurantaan käytettiin 467 621 euroa eli 24,6 % tuesta. Säätiön varainkäyttö ja kulujen vertailu budjetoituun on esitetty taulukossa 7.

UM rahoitussopimus 2012	1.900.000	2012
	€	€
	Talousarvio	Toteutunut
Hankerahoitus	1 215 000	1 213 057
Tiedotusprojektit	20 000	40 912
Hankearviointi ja -seuranta	475 000	467 621
Hallinto	190 000	178 454
Muu tuotot	3 000	26 244
Yhteensä	1 903 000	1 926 288
Toiminnan kulut v. 2012		1 920 043
Muut kulut		3 451
Toiminnan tuotto- ja kulujaämä		2 792
Käytetty valtion tuki 2012		1 900 045
Siirto vuodelle 2013		292

Taulukko 7. Säätiön varainkäyttö verrattuna budjetoituun vuonna 2011.

Säätiön rahoituksen ja toiminnan kasvusuunta

Säätiön toiminta ja rahoitus on kasvanut lineaarisesti koko säätiön toiminnan ajan. Säätiölle tulevien hakemusten määrä on vuositasolla noin 400–450. Yhteydenottoja on useita satoja. Osa yhteydenotoista päättyy hakemuksen käsittelyyn säätiön toimistolla, osa karsiutuu pois yleisimmin siitä syystä, ettei hakijajärjestö ole vammaisjärjestö. Vain osa saapuvista hakemuksista täyttää säätiön rahoituskriteerit. Vuonna 2012 säätiö myönsi projektirahoituksia yhteensä 1 061 741 euroa. Kumppanuusyhteistyöhön käytettiin yhteensä 237 463 euroa. Päätösten kokonaisrahasumma jäi hieman edellisenvuotisesta, joskin uusien projektien määrä kasvoi. Tässä yhtälössä näkyy se, että pienten avustusten määrä oli vuonna 2012 suurempi kuin aiempina vuosina. Myös keskimääräinen päätösten koko oli hieman aiempia vuosia pienempi. Loppuvuodesta säätiön taloustilanne oli tiukka ja se joutui siirtämään projektimaksatuksia noin 140 000 euron edestä vuoden 2013 puolelle. Toteutuneiden maksatusten kokonaismäärä jäi 1 212 722 euroon. Viimeisten viiden vuoden osalta tehtyjen päätösten ja toteutuneiden maksatusten kehitys on kuvattu taulukossa 8.

Päätökset ja maksatukset / vuosi	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Tehtyjä hankepäätöksiä	745 825	1 108 365	1 018 952	1 275 638	1 241 235	1 061 741
Toteutuneet maksatukset	877 075	963 267	1 180 170	1 245 048	1 274 242	1 212 722

Taulukko 8. Rahoituspäätökset ja maksatukset vuosina 2007–2012.

Säätiön säädepääoma on sijoitettu sijoitusrahasto SEB Gyllenbergin –osakerahastoon, joka sopii maltillisille sijoittajille. Rahastosijoitusten hankinta-arvo oli vuoden lopussa 115 157 € ja markkina-arvo 99 596 €. Sijoitus- ja rahastotoiminnan tuotot olivat yhteensä 12 3168 €. Tilikauden ylijäämä oli 15 109 €.

Abilis-säätiö laati 3-vuotisen rahoitushakemuksen ulkoasianministeriölle keväällä 2012. Sitä täydennettiin ministeriön pyynnöstä lokakuun alussa erillisen Kehitysyhteistyön vammaisasioiden erityisasiantuntijuus ja vammaisoikeusdiplomatia –tehtävällä. Säätiön rahoituspäätös vuosille 2013–2015 on yhteensä 8,4 M€. Vuoden 2013 rahoitus kasvaa selkeästi, ollen 2,7 M€. Vuosille 2014 ja 2015 kasvu on 100 000 euroa vuodessa (2014: 2,8 M€ ja 2015: 2,9 M€).

2.16. Säätiön toimitilat

Alkuvuodesta 2012 säätiö muutti uusiin, vuokrattuihin toimitiloihin Helsingin Sörnäisiin yhdessä sisarsäätiöiden, Kansalaisjärjestöjen Ihmisoikeussäätiö KIOS ja Kansalaisliikkeiden yhteistyösäätiö Siemenpuu, ja FIDIDA ry:n kanssa. Abilis-säätiö on tiloissa alivuokralaisena³⁰.

3. Yhteistyöverkostot ja muu toiminta

3.1. Kansainvälinen verkostoituminen

Abilis – säätiöllä on laajat kontaktit useisiin maailmanlaajuisiin vammaisjärjestöihin kuten Disabled Peoples' International (DPI), World Blind Union, World Federation of the Deaf ja World Federation of the Deaf-Blind. Hallituksen jäsenet toimivat eri rooleissa näiden hallituksissa ja toiminnoissa. Säätiön hallituksen puheenjohtaja on DPI:n hallituksen jäsen. Samoin hän jatkoi GPDD:n toiminnoissa. Säätiön hallituksen varapuheenjohtaja Ari Suutarla on Maailman Sokeiden ja Kuurosokeiden järjestöjen toiminnassa. Hallituksen jäsen Liisa Kauppinen jatkoi työtään Maailman Kuurojen Liiton pääsihteeristössä ja YK:n sekä sen erityisjärjestöjen muodostamassa yhteistyöverkostossa. Pekka Tuominen oli mukana International Disability Alliance'n (IDA) ja Euroopan Vammaisfoorumin työskentelyssä.

Säätiöllä on hyvät yhteydet muihin toimijoihin, jotka tukevat vammaisten ihmisoikeusliikettä. Näiden joukossa ovat pohjoismaiset vammaisjärjestöt (DPOD, SHIA, Atlas Alliance) sekä kansainväliset toimijat Action Aid International, Action on Disability and Development (ADD), Christopher Blinden Mission (CBM), Handicap International (HI) ja Acian-Pacific Center on Disability (APCD). Valtiollisista toimijoista yhteistyötä tehtiin Yhdysvaltojen USAID:n, Australian AusAID:n ja Japanin JICA:n kanssa.

Myös toimihenkilöiden yhteistyö kansainvälisten toimijoiden kanssa jatkui aktiivisena vuonna 2012. Erityisesti yhteistyö niiden rahoittajatahojen kanssa, jotka tukevat säätiön kumppanijärjestöjä, säilyi aktiivisena. Hyvä esimerkki hyvästä yhteistyöstä on Kambodzhasa, jossa Abilis-säätiön kumppanijärjestö CDPO kutsui koolle heitä rahoittavat toimijat keväällä 2012. Tämä tapaaminen lisäsi rahoittajien tietoisuutta toisistaan ja vahvisti avointa keskustelua. Samalla se loi uusia kontakteja ja mahdollisti rahoittajien keskinäiset keskustelut. Keskusteluissa toimihenkilöt jakoivat tietoa ja kokemuksia järjestöistä sekä hakijajärjestöjen taustoista sekä raportoinneista.

Ei-kumppanimaissa yhteistyöhön linkittyvät edellä mainittujen toimijoiden lisäksi muutamat kansainväliset järjestöt kuten World Vision ja eräät suomalaiset järjestöt ja toimijat, joista voidaan mainita SASK, Solidaarisuus-säätiö, Suomen Pakolaisapu, Kirkon ulkomaanapu, Suomen lähetysseura ja Fida International. Yhteistyö Kepan maatoimistojen kanssa oli myös varsin vilkasta. Maajohtajat Tansaniasta, Mosambikista, Nicaraguasta ja Mekongin alueelta vierailivat säätiössä. Yhteydenpitoa jatkettiin sähköpostitse. Suomen lähetystöjen kanssa on vuonna 2012 jatkettu hyvää yhteistyötä. Vierailuja tai tapaamisia lähetystöjen edustajien kanssa on järjestynyt Mosambikissa, Etiopiassa ja Kirgisiassa.

Abilis-säätiön yhteistyö Keski-Aasian maissa jatkui tiiviinä vuoden 2012 aikana. Oman projekti-rahoituksen lisäksi Abilis oli mukana suunnittelemassa ulkoasiainministeriön Itä-Euroopan ja

³⁰Lintulahdenkatu 10 tilojen päävuokralaisena toimii FIDIDA ry.

Keski-Aasian yksikkö hallinnoiman Laajemman Euroopan aloite – puiteohjelman Equal Before the Law – Access to Justice –ohjelman toteutusta. Säätiön laaja verkosto ja vammaisasioiden tuntemus Keski-Aasian maissa katsottiin olevan tarpeellinen, ohjelmassa, jossa tavoitteena on toteuttaa oikeusreformi niin, että haavoittuvat ryhmät, lapset, maaseudun naiset ja vammaiset henkilöt, voisivat tunnistaa oikeutensa ja maiden oikeusjärjestelmä puolustaa tasavertaisesti kaikkien kansalaisten ihmisoikeuksia. Säätiö antoi paikallisten vammaisjärjestöjen yhteystietoja ja suositteli paikallisia asiantuntijoita otettavaksi mukaan ohjelman suunnitteluun ja toteutukseen. Lisäksi säätiön edustajat osallistuivat Bishkekissä, Kirgisiassa, pidettyyn alueelliseen vammaiskonferenssiin³¹ marraskuussa 2012. Konferenssissa käsiteltiin YK:n vammaisten oikeuksia koskevaa yleissopimusta sekä sen hyväksymiseen ja toteutukseen liittyviä haasteita. Konferenssiin oli kutsuttu oikeusasiamiesedustajia, vammaisjärjestöjen edustajia sekä ministeriöiden virkamiehiä kaikista viidestä Keski-Aasian maasta (Kazakstan, Kirgisia, Tajikistan, Uzbekistan, Turkmenistan) sekä Ukrainasta. Lisäksi paikalla oli myös useita alueella toimivia niin paikallisten kuin ulkomaisten kansalaisjärjestöjen edustajia kuulemassa vammaisten ihmisten tilanteesta edellä mainituissa maissa. Suomesta mukana olivat Abiloksen lisäksi Kurojen liiton ja Kynnys ry:n edustajat sekä kaksi suomalaista opiskelijaa.

3.2. Säätiöiden välinen yhteistyö

Abilis -säätiö tekee läheistä yhteistyötä kahden muun samantyyppistä kehitysyhteistyötä tekevän toimijan, KIOS- ja Siemenpuu -säätiöiden kanssa. Säätiöiden välinen yhteistyö on todettu erittäin antoisaksi hankehallinnon toimintoja kehitettäessä sekä päällekkäistä hallinnollista työtä vähennettäessä.

Yhteistyö ministeriön kanssa

Säätiöt koordinoivat yhteistyötään ulkoasianministeriön kanssa. Vuoden aikana tavattiin yhdessä Kansalaisjärjestöyksikön edustajia, joiden kanssa keskusteltiin tekeillä olevasta ohjeistuksesta erityissäätiölle³². Samoin tulevan ohjelma- ja rahoituskauden neuvotteluita säätiöt kävivät yhdessä ulkoasiainministeriön edustajien kanssa. Näiden yhteistyömuotojen lisäksi säätiöt lähettivät yhteisen edustajansa myös niihin kumppanuusjärjestöjen ja ulkoasianministeriön yhteisiin kokouksiin, joista saivat tiedon, ja pyrkivät muutenkin osallistumaan koordinoituihin kumppanuusjärjestöjen yhteistyöhön.

Muu sisäinen yhteistyö

Yhteistyö on ollut tiivistä myös taloushallinnon toiminnoissa. Säätiöt käyttivät yhteistä tilitoimistoa Administer Oy:tä ja samoja tilintarkastajia sekä miettivät vaihtoehtoisia ratkaisuja talous- ja projektihallinnon toimintaan. Ulkoasiainministeriölle laadittujen vuosisuunnitelmien ja budjettien rakenteissa sekä seurannassa on pyritty mahdollisimman suureen yhtenäisyyteen.

Säätiöt ja FIDIDA ry toimivat yhteisissä tiloissa ja muuttivat helmikuun lopussa 2012 Helsingin Merihaasta Sörnäisiin, osoitteeseen Lintulahdenkatu 10, 5.kerros. Toimijat vastaavat yhteisesti toimistopalveluista, kuten sisäisestä IT -verkosta, kopiopalveluista ja siivouksesta sekä järjestävät yhteisiä tapahtumia ja tilaisuuksia, joihin osallistuvat kaikki toimihenkilöt. Lokakuussa järjestettiin 2-päiväinen ensiapukoulutus ja teemailtapäiviä, joissa käsiteltiin muun muassa kriisinhallintaa ja ihmisoikeusperustaista lähestymistapaa. Lisäksi alkuvuodesta KIOS järjesti matkustus-turvallisuutta käsittelevän koulutuksen, johon Abilis-säätiön toimihenkilöt osallistuivat. Toiminnanjohtajat kokoontuivat vuoden aikana säännöllisesti toiminnanjohtajapalaveriin, joissa käsiteltiin ajankohtaisia asioita.

³¹ Conference on the UN Convention on the Rights of Persons with Disabilities: Ratification process and difficulties in implementation, 19.-20.11.2012.

³² UM:n ohjeet kumppanuusjärjestöille korvataan erityissäätiöiden osalta yhteistyösopimuksen ja säätiön sitoumuksen sisällöillä. Erillistä ohjeistusta ei laadita.

4. Arvio vuodesta 2012 ja tulevaisuuden suuntaviivoja

Vuosi 2012 oli aktiivinen työvuosi, jonka sisältö noudatti varsin hyvin toimintasuunnitelmaa. Työssä painottuivat kumppaninyhteistyö ja sen laadukas toteuttaminen, jonka eteen säätiö ja nimetyt kumppanijärjestöt ovat vuosia tehneet työtä. Toisaalta uudistukset, linjaukset ja päivitykset käytäntöihin tulevat tarpeellisiksi, kun toimijajoukko kasvaa ja eletyistä vuosista halutaan ottaa opiksi. Kehitysyhteistyössä ja Abilis-säätiön toiminnassa hyviä käytäntöjä, takapakkeja ja onnistumisia löytyy, eikä mikään ole riskitöntä. Kehittyvien maiden järjestöt tarvitsevat taloudellista tukea, mutta myös mahdollisuuden oppia uusia asioita ja menetelmiä. Yksittäiset epäonnistumiset hankkeen suunnittelussa tai toteutuksessa voidaan kääntää tulevaisuuden resurssiksi. Tällaisia kokemuksia jaettiin onnistuneesti syyskuisen kumppaniseminaarin yhteydessä. Monista valaisevista esimerkeistä ja ratkaisuista voivat sekä Abiliksens toimihenkilöt että eri kumppanimaisissa toimivat Fasilitaattorit ammentaa ideoita arjen työhön tulevinakin vuosina. Tämä Pohjoinen – Etelä –yhteistyö pitää Abilis-säätiön toiminnan käytännönläheisenä ja konkreettisenä. Uusienkin menetelmien on palveltava ruohonjuuritason ryhmiä, jotta tehdään sitä, mitä on tarkoituskin tehdä.

Kulunut vuosi keskusteluineen osoitti sen, että Abilis-säätiön toiminnan ihmisoikeusperustaisuus on varsin ainutlaatuista, vaikka se on ollut sisäänrakennettu säätiön toimintaan koko sen olemassaoloajan. Lähestymistavan kirjaaminen asiakirjaksi nosti esille selkeämmin sen, että monet asiat voivat ovat itsestäänselvyksiä ja toisaalta koko lähestymistapa voidaan ymmärtää hyvin eri tavoin. Abilis-säätiön toiminnan ydinajatus oli ja tulee säilymään kirkkaana: vammaisilta vammaisille, vammaisia henkilöitä osallistaen ja työllistäen. Vaikka alhaalta ylöspäin nouseva toimintatapa ei voi johtaa, ainakaan kovin nopeasti, kansallisen tason muutoksiin (lainsäädäntö, viranomaisten velvollisuudet), tarjoaa se tarpeellisen lisäosan siihen kokonaisuuteen, että kaikilla ihmisillä on oikeus tietää omista oikeuksistaan ja elää itsenäistä elämää. Abilis-säätiön toiminta tarjoaa tuhansille vammaisille ihmisille vuosittain mahdollisuuden osallistua, oppia ja työllistyä. Kaikkeen tarpeeseen yksi säätiö ei pysty vastaamaan, mutta tiivis yhteistyö alan muiden toimijoiden kanssa voi johtaa avun harmonisaatioon ja toisiaan vahvistavaan kehitykseen.

Yksi mahdollisuus yhteistyöhön syntyi Mekongin alueelle, jossa maanosatoimiston valmistelut etenivät vuoden aikaan hyvin ja toiminta päästään käynnistämään vuonna 2013. Isojen rahoittajien kuten AusAID, JICA ja APCD:n toiminta on otettava huomioon jo suunnitteluvaiheessa, jotta Abilistuki saadaan täydentämään olemassa olevia toimintoja. Ilmeistä on, että nimenomaan paikallistason ryhmille muut rahoittajat eivät tukeaan kanavoit, vaan se on Abilis-säätiön tehtävä.

Vuosi 2012 käynnisti avun tuloksellisuuden arvioimisen ja säätiön rahoitustoimintaan sopivan ja tarkoituksenmukaisen mittausmenetelmän luomisen. Kehittämistyön alkumetreillä kävi ilmi, ettei kehittämissä voida juuri muiden toimijoiden mittareita hyödyntää. Abilis-säätiön ainutlaatuinen työ, laadullisten ja määrällisten tekijöiden huomioiminen sekä yksilötasolle menevä arviointi edellyttävät yksinkertaisten ja konkreettisten mittareiden valmistusta. Mitä todennäköisimmin tämä työ antaa tulevina vuosina enemmän kuin osaamme aavistaa. Se tarjoaa Abiliksens lisäksi monelle muullekin alan toimijalle työkaluja ja näkökulmia.

Abilis-säätiön 3-vuotinen rahoituskausi ulkoasiainministeriön päättyi vuoden 2012 lopussa. Uusi rahoitushakemus valmisteltiin keväällä ja toimitettiin ulkoasiainministeriölle elokuussa 2012. Lisäosa Kehitysyhteistyön vammaisasioiden erityisasiantuntuutta ja vammaisoikeusdiplomatiaa koskien laadittiin lokakuun lopussa. Uusi rahoituspäätös, 8,4 M€ vuosille 2013–2015, mahdollistaa säätiön rahoitustoiminnan kasvun ja laadukkaan työskentelyn uusilla toimialueilla kuten Mekongin maissa ja arviointityön parissa. Vammaisdiplomatiatyö, Kalle Könkkölän johdolla, pääsee asemaan, johon pitkäjänteisen ja arvokkaan työn kuuluukin. Se tarjoaa myös Suomen ulkoasiainministeriölle vammaisasioiden osaamista, jota säätiölle, Kalle Könkkölälle ja hänen kokoamalleen asiantuntijaryhmälle on kertynyt. Vuosien työ ja uurastus näkyy säätiön päärahoittajan arvostuksena merkittävällä tavalla. Yhteistyö on toki ollut hedelmällistä säätiön perustamisideasta lähtien, mutta tulevien vuosien suunnitelmat vahvistavat sitä entisestään.

Liite 1. Yhteenveto vuonna 2012 päättyneistä toimeentulohankkeista

Toimeentulon hankinnan muoto	Projektien päätoiminnot	Projektien päätulokset	Projektien vaikutukset
Karjatalous-toiminta	<ul style="list-style-type: none"> Eläinten hankinta Elinten ruuan ja suojan hankinta Eläinlääkkeiden hankinta Henkilökunnan palkkaaminen Eläinten hoitoon ja liiketalouden perusteisiin liittyvä koulutus Eläinten luovutus osallistujille Eläinten suojien rakentaminen ja korjaaminen Eläinten hoito Tuotteiden myynti (esimerkiksi maito, villa, liha, broileri) 	<p>Vammaiset henkilöt ovat</p> <ul style="list-style-type: none"> saaneet työtä saaneet eläintenhoito- ja liiketalous-koulutusta <ul style="list-style-type: none"> Vammaisten henkilöiden toimeentulo on parantunut Yhteisölle on saatu paikka, josta ostaa maitoa tai muita tuotteita 	<p>Vammaisten henkilöiden</p> <ul style="list-style-type: none"> elintaso on parantunut ruokavalio on parantunut osallistuminen on lisääntynyt kokema syrjintä on vähentynyt integroituminen ympäröivään yhteisöön on lisääntynyt ja heidän taitonsa tunnustetaan
Maatalous-toiminta	<ul style="list-style-type: none"> Maanviljelytoiminnan suunnittelu ja maan valmistaminen maatalouskäyttöön Siementen, laitteiden ja koneiden hankinta Kasvien istutus, kasvatus, hoito Maatalous- ja liiketaloustaitojen koulutus Asiantuntijapalveluiden hankinta Maataloustuotteiden myynti Maataloustuotteiden jalostus 	<p>Vammaiset henkilöt ovat</p> <ul style="list-style-type: none"> saaneet maataloustaitoja oppineet viljelemään ja myymään maataloustuotteita pystyneet hankkimaan toimeentuloa ja tarjoamaan ruokaa koko perheelle 	<p>Vammaisten henkilöiden</p> <ul style="list-style-type: none"> itsenäisyys ja toimeentulo ovat lisääntyneet itsetunto on vahvistunut elintaso on parantunut perheen ruokaturva on kohentunut <p>Yhteisö hyväksyy vammaiset aiempaa paremmin.</p>
Ompelimo tai muu käsityö-toiminta, kampaamo-palvelut, puusepän verstaas	<ul style="list-style-type: none"> Osallistujien alan ammatillinen koulutus Pienyrittäjyys- ja talouskoulutus (kirjanpito) Tila- ja laitehankinnat Materiaalin hankinta (kankaat, bambu, kampaamoalantarvikkeet) Työpajan/Ompelimon/Kampaamon/Puusepän verstaan perustaminen Starttirahan myöntäminen ja jakaminen Tuotteiden valmistus Tuotteiden/Palveluiden myynti 	<p>Vammaiset henkilöt ovat</p> <ul style="list-style-type: none"> osallistuneet koulutuksiin oppineet tekemään batiikkia, bambu-, käsi- ja puutöitä tms. lisänneet käsi- ja puutöiden valmistusta, palveluntarjontaa oppineet käyttämään työkoneita ja tekemään erilaisia tuotteita saaneet työtä löytäneet toimeentulon lähteen 	<p>Vammaisten henkilöiden</p> <ul style="list-style-type: none"> työllistyminen on parantunut toimeentulo ja itsenäinen elämä ovat vahvistuneet integroituminen yhteisöön parantunut arvostus yhteisössä kasvanut tulevaisuus on muuttunut valoisammaksi, koska ovat päässeet elämässä eteenpäin ja tuottamaan myyntiin tuotteita

Kuivaruoka- ja muu ruokatalous-toiminta, ml. leipomo, kahvila, maissimylly	<ul style="list-style-type: none"> Ruokatarvikkeiden prosessointikoulutus Talouskoulutus (kirjanpito) Materiaalin hankinta (pätkinät, pavut, maissit jne.) Laitehankinnat Tuotteiden valmistus Varastointi- ja pakkaustyöt Tuotteiden markkinointi ja myynti 	Vammaiset henkilöt ovat <ul style="list-style-type: none"> osallistuneet koulutuksiin oppineet valmistamaan kuivatuotteita, leipomotuotteita tms. perustaneet pienyrityksiä, leipomoita, kahviloita oppineet valmistamaan tuotteita, jotka menevät kaupaksi lähiympäristössä saaneet työtä / työllistäneet itsensä löytäneet toimeentulon lähteen 	Vammaisten henkilöiden <ul style="list-style-type: none"> elämänlaatu on kohentunut mahdollisuus tukea taloudellisesti perhettään on vahvistunut sosiaalinen kanssakäyminen on lisääntynyt työllistyminen on parantunut tunnistaminen yhteisön tuottavina ja aktiivisina jäseninä on kohentunut
Tietokone- ja teknologia-palvelut	<ul style="list-style-type: none"> IT-koulutus (sis. opettajien ja opiskelijoiden tarpeellisen koulutuksen) Tietokoneiden ja oheislaitteiden hankinta Opaskirjojen ja muun tarvittavan materiaalin hankinta (esim. JAWS) Tietokoneiden ja ohjelmien jakaminen osallistujille (esim. JAWS-ohjelma näkövammaisille) 	Vammaiset henkilöt ovat <ul style="list-style-type: none"> saaneet tietokoneen käyttökoulutusta oppineet käyttämään tietokonetta saaneet käyttöönsä tietokoneita, jonka jälkeen ovat työllistyneet löytäneet tulonhankintalähteen 	Vammaisten henkilöiden <ul style="list-style-type: none"> työllistyminen on parantunut toimeentulo on vahvistunut ja tullut kestävämmäksi itsearvostus ja itsetunto ovat kohentuneet
Rakennusalan toiminta, seppä	<ul style="list-style-type: none"> Ammattikoulutus (sementtiharkkojen valmistus, rakentaminen) Talous- ja liiketoiminnan koulutus Sepän verstaan / Sementtiharkkoja valmistavan yrityksen perustaminen Laitteiden ja materiaalin hankinta Tuotteiden valmistus (eri tuotteet, ml. maataloudessa käytettävät laitteet) 	Vammaiset henkilöt ovat <ul style="list-style-type: none"> perustaneet työpajoja, joissa valmistetaan harkkoja, maatalousvälineitä jne. pystyneet luomaan yksiköitä, jotka tarjoavat yhteisön käyttöön tarvittavia tarvikkeita oppineet ammatin työllistyneet 	Vammaisten henkilöiden <ul style="list-style-type: none"> hyväksyntä yhteisössä muuttunut myönteisemmäksi ja hyväksyvämmäksi ihmisarvo ja itsetunto ovat kohentuneet elintaso on noussut ja köyhyys vähentynyt <p>Yhteisö saa tarvitsemiaan tarvikkeita.</p>
Pienyrittäjyys-koulutus, mikrolainat	<ul style="list-style-type: none"> Yritystoiminnan koulutus (sis. taloushallinnon koulutus) Mikroluottotoiminnan koulutus Mikrolainojen myöntäminen Ammatillinen koulutus (lyhytkurssitoiminta) Innovaatiokoulutus (toimeentulonhankinnan mahdollisuudet) 	Vammaiset henkilöt ovat <ul style="list-style-type: none"> saaneet tietoa/vahvistusta taloushallintoon saaneet koulutusta pienyrittäjyyteen käynnistäneet pienyrityksiä (mikrolainat) saaneet tulonlähteen 	Vammaisten henkilöiden <ul style="list-style-type: none"> itsetunto ja -luottamus ovat vahvistuneet integroituminen yhteisöön parantui elintaso on noussut (toimeentulon kautta)

Liite 2. Yhteenvedo vuonna 2012 päättyneistä järjestötyön ja vammaisten voimaannuttamishankkeista

Järjestötoiminnan työmuoto	Projektien päätoiminnot	Projektien päätulokset	Projektien vaikutukset
Oma-apuryhmien, järjestöjen perustaminen, laajempi yhteistyö	<ul style="list-style-type: none"> Kapasiteetikoulutus Järjestötyön koulutus Oma-apuryhmien perustaminen Ryhmäkokoontumiset Vammaiskeskusten perustaminen Yhteistyökokoukset alan toimijoiden kanssa Uusien ryhmien ja järjestöjen tukitoimet 	<ul style="list-style-type: none"> Uusia ryhmiä ja järjestöjä on perustettu Ryhmät/Järjestöt ovat organisoidut ja niillä on jäseniä Ryhmien jäsenille on tarjottu koulutusta, vertaistukea tai muuta tarvittavaa tukea Vammaiset henkilöt ovat toimintavalmiudessa ryhmän kautta 	<p>Vammaisten henkilöiden</p> <p>Vammaisten henkilöiden osallistumis- mahdollisuudet ovat parantuneet</p> <ul style="list-style-type: none"> Vammaiset henkilöt ovat voimaantuneita ja tietoisia mahdollisuuksistaan Vammaisten omat ryhmät ovat löytäneet ja käynnistäneet toimintaa, myös tulevaisuutta ajatellen
Järjestön kapasiteetin kasvattaminen koulutuksin	<ul style="list-style-type: none"> Järjestökoulutus Johtajuuskoulutus Vammaisia koskevat kartoitukset Jäsenistön koulutukset Jäsenten tukeminen mm. henkilökortin hankkimisessa Muut koulutukset kuten kirjanpito-, kommunikaatio- ja hyvän hallinnon koulutukset Järjestön tilojen uusiminen, esteettömät toimitilat 	<ul style="list-style-type: none"> Järjestöjen johtajat ja toimihenkilöt osallistuneet koulutuksiin ja taidot vahvistuneet Järjestön rakenne ja toiminta kehittynyt Vammaiset yhteisön jäsenet identifioitu, osittain myös heidän tarpeensa Järjestöjen tilat ovat saavutettavissa ja esteettömät (luiska, esteetön wc) 	<p>Vammaisten henkilöiden</p> <ul style="list-style-type: none"> ryhmät toimivat aktiivisesti ja pitävät huolta oikeuksien toteutumisesta omat ryhmät vaikuttavat yhteisön toimintaan itsevarmuus on lisääntynyt kiinnostus osallistua ryhmän toimintaan vahvistunut Eri ryhmien välinen yhteistyö parantunut.
Jäsenistön kouluttaminen ja voimaannuttaminen	<ul style="list-style-type: none"> Koulutusta jäsenille (erilaiset kurssit, ml. IGA, itsenäinen elämä) Harrastusmahdollisuuksia jäsenille Vertaistuki- ja psykososiaalinen tuki jäsenille Tulonhankinta järjestölle / jäsenille 	<p>Vammaiset henkilöt</p> <ul style="list-style-type: none"> ovat osallistuneet järjestettyihin koulutuksiin ja muuhun toimintaan tunnistavat tarpeitaan ja oikeuksiaan aiempaa paremmin ovat löytäneet työtä ja toimeentuloa, järjestön kautta 	<p>Vammaisten henkilöiden</p> <ul style="list-style-type: none"> oma-arvontunto / itsetunto kohentunut perheenjäsenet tulleet tietoisemmiksi ja tukevat vammaisia toimimaan integroituminen yhteisöön on parantunut omien ryhmien dynamiikka on parantunut, uusia yhteyksiä syntynyt
Kansainväliset seminaarit ja tapahtumat	<ul style="list-style-type: none"> Eri maiden edustajat kokoontuivat kansainvälisiin konferensseihin (Maailman Kuurojen liitto, Afrikan Sokeiden Unioni) 	<ul style="list-style-type: none"> Eri maiden edustajat oppivat ja saivat ideoita toisiltaan ja verkostoituivat Koulutetut jakoivat oppimaansa muille maansa järjestöedustajille 	<ul style="list-style-type: none"> Eri maiden vammaisjohtajat tekevät vaikuttamistyötä ja hyödyntävät saamansa opin omassa maassaan Vaikuttamistyön työkalut ja opit kantavat hedelmää viiveellä

Liite 3. Yhteenvedo vuonna 2012 päättyneistä ihmisoikeushankkeista

Ihmisoikeustyön muoto	Projektien päätoiminnot	Projektien päätulokset	Projektien vaikutukset
Ihmisoikeuksia käsittelevät kokoukset	<ul style="list-style-type: none"> • Erilaiset kokoukset, joissa käsitelty ihmisoikeuksia ja ihmisoikeusloukkauksia (WWDs) • Media- ja tiedotustilaisuudet vammaisten ihmisoikeuksia koskien • Erilliskokoukset syrjintää, vammaisten työllistymistä yms. koskien 	<ul style="list-style-type: none"> • Eri maiden edustajat kokoontuivat (keskustelemaan vammaisten naisten kokemasta väkivallasta) • media-alan ihmiset ovat kokoontuneet tiedotustilaisuuksiin • Materiaalia on tuotettu ja jaettu tiedottamaan yhteisöä ihmisoikeuksista, syrjinnästä jne. 	<ul style="list-style-type: none"> • Vammaisten (ja erityisesti vammaisten naisten) tietoisuus omista oikeuksistaan kasvoi • Yhteisön tietoisuus vammaisten ihmisoikeuksista lisääntyi • Vammaisten henkilöiden ihmisoikeuksiin ryhdyttiin kiinnittämään huomiota • Vammaisten osallistujien ja järjestöjen keskinäinen yhteistyö lisääntyi
Ihmisoikeus- koulutus vammaisille ihmisille	<ul style="list-style-type: none"> • Ihmisoikeuskoulutusta vammaisille, heidän perheenjäsenilleen ja viranomaisille • Keskustelut ilaisuudet, joissa käsiteltiin mm. tasa-arvoa, työllisyyttä, poliittista osallistumista • yhteistyö viranomaisten kanssa 	<p>Vammaiset henkilöt</p> <ul style="list-style-type: none"> • ovat saaneet opetusta omista ihmisoikeuksistaan ja lainsäädännöstä • pystyvät asioimaan paremmin viranomaisten kanssa ja ajamaan oikeuksiaan • ovat oppineet käyttämään yhteiskunnan palveluita (joihin oikeus) 	<p>Vammaiset henkilöt</p> <ul style="list-style-type: none"> • ovat saaneet tietoa ja uskallusta ajaa omia asioitaan • ovat saaneet näkyvyyttä. • Viranomaiset ovat tulleet ymmärtäväisemmiksi ja tietoisemmiksi vammaisten ihmisoikeuksille sekä varanneet enemmän resursseja edesauttaa vammaisten henkilöiden oikeuksien toteutumista.
YK:n vammaissopimus ja siitä tiedottaminen	<ul style="list-style-type: none"> • Vammaissopimuksen kääntäminen paikallisille kielille • Materiaalin levitys • Vammaissopimusta käsittelevät koulutukset • Vierailut poliittisiin puolueisiin • Keskustelut YK:n sopimuksesta, ratifiointista ja täytäntöönpanosta 	<p>Vammaiset henkilöt ovat</p> <ul style="list-style-type: none"> • saaneet koulutusta vammaissopimuksesta • tietoisia omista oikeuksistaan aiempaa paremmin • ajamassa sopimuksen ratifiointia omassa maassaan (lobbaus) • kiinnostuneita tekemään yhteistyötä politikoiden kanssa sopimuksen ratifioimiseksi 	<ul style="list-style-type: none"> • YK:n vammaissopimus tunnetaan laajasti (sekä vammaiset että yhteisö) • Vammaiset ovat aktivoituneet ajamaan omia oikeuksiaan ja asioitaan • Vammaiset lobbaavat päättäjiä ja haluavat kehitystä omassa maassaan (ratifiointi) • Viranomaisten kiinnostus on kasvanut vammaisten ihmisoikeuksia kohtaan
Vammaisten oikeuksia koskevat seminaarit, kampanjat, muut tapahtumat	<ul style="list-style-type: none"> • Seminaarit ja koulutukset vammaisille • Mediakampanjat • Materiaalin (esitteet, julisteet) tuottaminen • Dokumentit (TV, radio) 	<ul style="list-style-type: none"> • Viranomaiset ja • On perustettu paikallisia/alueellisia seurantaelimiä tarkkailemaan vammaisten ihmisoikeuksien toteutumista 	<ul style="list-style-type: none"> • Vammaisten henkilöiden ihmisoikeuksien kunnioittaminen ja toteutuminen ovat parantuneet • Asenteet vammaisia ihmisiä kohtaan yhteisössä ovat lieventyneet • Yhteisö puoltaa ihmisoikeuksien toteutumista.

Liite 4. Yhteenvedo vuonna 2012 päättyneistä vaikuttamistyön hankkeista

Vaikuttamistyön muoto	Projektien päätoiminnot	Projektien päätulokset	Projektien vaikutukset
Yhteistyö eri toimijoiden ja palveluntuottajien kanssa	<ul style="list-style-type: none"> Vammaisasioita käsittelevät kokoukset viranomaisten ja muiden tahojen kanssa Vammaislainsäädäntöä koskevat kokoukset Vammaiskartoitukset yhteisöissä Vammaisten henkilöiden pääsy palveluiden piiriin Yhteistyökokoukset julkisen liikenteen edustajien kanssa 	<ul style="list-style-type: none"> Yhteisöihin tehtiin vierailuja, jotta vammaiset ihmiset löydettiin ja saatiin mukaan yhteiskuntaan ja palveluiden käyttäjiksi Yhteisölle tarjottiin koulutusta ja tietoa Viranomaiset ovat vammaisasioista tietoisempia ja huomioivat asiat jatkosuunnittelussa Viranomaiset tukevat vammaisten henkilöiden itsenäistä elämää 	<ul style="list-style-type: none"> Suhtautuminen vammaisuuteen muuttui myönteisemmäksi Yhteisöissä yleinen vammaisasioiden tietoisuus lisääntyi Vammaisten henkilöiden integroituminen yhteisöön vahvistui Yhteisö kunnioittaa vammaisia henkilöitä Vammaiset henkilöt pystyvät käyttämään palveluita Vammaiset henkilöt voivat paremmin ja ovat terveempiä
Median käyttö vaikuttamistyössä	<ul style="list-style-type: none"> Vammaisasioiden, - uutisten ja dokumenttien kokoaminen Tiedon analysointi, tiedotusaineiston valmistaminen Ohjelmien valmistus, äänitys Ohjelmien lähetys (TV, radio-ohjelmat, talk shows, mainoskyltit yleisillä paikoilla), eri aihepiirit (esim. vammaisten henkilöiden ihmisoikeudet, esteettömyys, julkinen liikenne vammaisten henkilöiden käyttöön) 	<ul style="list-style-type: none"> Materiaalia tuotettu (e-dokumentit, kyltit, julisteet, audio-visuaalinen materiaali) Vammaiset henkilöt hyväksyttiin julkaisen liikenteen käyttäjiksi Yhteisön tietoisuus vammaisasioista kasvoi 	<ul style="list-style-type: none"> Yleinen vammaisasioiden tietoisuus lisääntyi Yhteisön asennoituminen vammaisiin ihmisiin muuttui, erityisesti julkisen liikenteen parissa Vammaisten henkilöiden liikkuminen ja sosiaalinen elämä aktivoitui Yhteisön asenteet vammaisuutta kohtaan muuttuivat myönteisimmiksi
Vaikuttaminen yleisöön taiteen ja kulttuurin keinoin	<ul style="list-style-type: none"> Musiikki- ja tanssiesitykset (konsertit, tilaisuudet, joissa myös puheosuuksia) Vammaisten henkilöiden haastattelut Kansainvälisen Vammaisten päivän, Kuurojen päivän, Lasten päivän juhlinta Laite- ja materiaalihankinnat Esitystenvalmistelu ja harjoittelu Tiedon levittäminen eri tavoin 	<p>Vammaiset henkilöt osallistuivat toimintoihin ja heidän näkyvyytensä parani saivat julkisuutta</p> <p>Yhteistyö viranomaisten, erityisesti kouluviranomaisten kanssa parani ja vammaisten lasten koulunkäyntiin luvattiin panostaa jatkossa enemmän.</p>	<p>Vammaisten henkilöiden osallistuminen lisääntyi</p> <ul style="list-style-type: none"> itsetunto koheni ja he ovat valmiimpia / kokeneempia keskustelevaan vammaisasioista integraatio yhteiskuntaan parantui mahdollisuus perusopetukseen ja jatkokoulutukseen voi jatkossa parantua.

Vaikuttamistyön koulutukset, muut seminaarit ja konferenssit	<ul style="list-style-type: none"> • Vammaisille suunnattu vaikuttamistoiminnan koulutus • Vammaisten aktivointi ja järjestöjen jäsenten vahvistaminen • Vertaistukiryhmien käynnistäminen • Keskustelut ja koulutukset viranomaisille, vammaisille ja vammaisten lasten vanhemmille. 	<p>Vammaiset henkilöt ovat</p> <ul style="list-style-type: none"> • tietoisempia omista oikeuksistaan ja mahdollisuuksistaan sekä vaikuttamiskeinoista <p>Yhteisössä ja perheissä tiedostetaan vammaisten ihmis-oikeudet ja mahdollisuudet paremmin.</p>	<p>Vammaisten henkilöiden</p> <ul style="list-style-type: none"> • integraatio yhteiskuntaan parantui • tietoisuus omista asioista lisääntyi • vaikuttamistaidot paranivat • itsetunto vahvistui.
---	---	---	---

Liite 5. Yhteenvedo vuonna 2012 päättyneistä esteettömyyshankkeista

Esteettömyys-toiminnan muoto	Projektien päätoiminnot	Projektien päätulokset	Projektien vaikutukset
Apuväline-tuotanto ja apuvälineiden jakaminen	<ul style="list-style-type: none"> • Apuvälineiden tuotantoon tähtäävä koulutus • Koulutettavien valinta • Pyörätuolien korjauskoulutus • Tuotetaan pyörätuoleja / • Liikkumisen apuvälineiden / Kuulolaitteiden jakaminen • Apuvälineiden käytönopetus 	<p>Vammaiset henkilöt</p> <ul style="list-style-type: none"> • ovat saaneet koulutusta ja osaavat valmistaa/korjata apuvälineitä • saavat tarvitsemiaan apuvälineitä • osaavat vaatia / pyytää apuvälineitä käyttöönsä • pääsevät osallistumaan ja integroitumaan yhteisöön 	<p>Vammaisten henkilöiden</p> <ul style="list-style-type: none"> • koulutus- ja työtilanne sekä elintaso paranivat • mahdollisuus itsenäiseen elämään vahvistui • liikkuminen, kommunikointi ja osallistuminen lisääntyivät. <p>Vammaiset apuväline-tekniikat hyväksyttiin paremmin yhteisöissä ja sairaalat hankkivat apuvälineitä vammaisten pyörittämästä yrityksestä, mikä muuttaa edelleen asenteita.</p>
Viittomakielen opetus ja viittomakielityö	<ul style="list-style-type: none"> • Viittomakielen opetus kuuroille • Viittomakielen opetus perheenjäsenille /opettajille/ muille viranomaisille • Porehdytys paikalliseen viittomakieleen ja viittomien kerääminen 	<ul style="list-style-type: none"> • Viittomakielen koulutuksen pohjalta vuorovaikutus perheenjäsenien kanssa lisääntyi • Viittomakielen sanakirja (perusviittomat) on julkaistu ja opetusmateriaali levitetty kuurojen keskuuteen 	<ul style="list-style-type: none"> • Perussanakirjan jälkeen ryhdyttiin kokoamaan laajempaa viittomakielen sanakirjaa • Kuurojen ja heidän perheidensä kommunikaatio parantui • Ympäristön tietoisuus kuulovammaisista ja viittomakielestä lisääntyi
Teknologian hyödyntäminen ja tekniset apuvälineet	<ul style="list-style-type: none"> • Tietokoneiden ja puheohjelmien hankinta (näkövammat) • IT-käyttökoulutus • Internet-käyttökoulutus • Videokameroiden hankinta • Videoiden valmistus (erityisesti kuurojen käyttöön) 	<ul style="list-style-type: none"> • Näkövammat henkilöt oppivat käyttämään tietokonetta ja nettiä (puheohjelman kautta) • Kuulovammat oppivat käyttämään videota opetus-, tiedotus- ja vaikuttamistyön keinona • Nuoret vammat työllistyivät opittuaan tietokoneen käytön perustaitoja 	<ul style="list-style-type: none"> • Näkövammat pääsivät tiedon (netin) pariin, jota he voivat hyödyntää myöhemminkin • Kuulovammat oppivat uuden viestintä- ja kommunikointitavan, jonka avulla he voivat levittää tietoa niin kuurojen kuin koko yhteisön keskuuteen • Yhteisö tuli tietoisemmaksi kuurojen elämästä, tarpeista ja tunteuksista • Vammaiset integroituvat paremmin yhteisöön.

Liite 6. Yhteenveto vuonna 2012 päättyneistä terveyssektorin hankkeista

Projektin työmuoto	Projektien päätoiminnot	Projektien päätulokset	Projektien vaikutukset
Terveyskasvatusta ja HIV/AIDS – koulutusta eri vammaisryhmille	<ul style="list-style-type: none"> Koulutuksessa tarvittavien materiaalien ja välineiden hankinta Koulutukset, joiden teemana olivat mm. HIV/AIDS, sen ehkäisy, testaus ja hoito, raskaus ja HIV/AIDS, muut sukupuolitaudit. Vertaistukiryhmien perustaminen HIV –positiivisten tuki ja ohjaus Terveyskasvatus- ja HIV/AIDS - materiaalin tuottaminen Draamaesityksiä teemasta 	<p>Vammaiset henkilöt, erityisesti naiset</p> <ul style="list-style-type: none"> saivat terveys- ja HIV/AIDS- sekä sukupuolitauti- ja lisääntymisterveyttä koskevaa valistusta kiinnostuivat käyttämään terveyspalveluita, testauttamaan itsensä ovat tietoisia omasta terveydestä ovat tietoisia HIV/AIDS:n leviämisestä, ennalta ehkäisystä ja hoidosta ovat verkostoituneet ja tukevat toisiaan terveyskäyttäytymisessä 	<ul style="list-style-type: none"> HIV/AIDS –tietoisuus lisääntyi vammaisten henkilöiden keskuudessa Vammaiset henkilöt motivoituivat rakentamaan parempaa verkostoa, jotta terveyskäyttäytymistä koskevista asioista voidaan levittää tietoa vammaisten keskuuteen Vammaiset henkilöt ovat tietoisia siitä, miten ehkäistä HI-viruksen leviäminen ja miten hakeutua hoitoon ja terveyspalveluiden käyttäjiksi Vammaiset henkilöt oppivat, miten järjestäytyä ja nostaa vammaisuuteen liittyviä terveysasioita käsittelyyn Vammaiset henkilöt pääsevät perusterveyspalvelujen piiriin (esim. HIV-testaus).